

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—, — Poštno-čkovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratom: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/10 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Nemci

odklanjajo zahteve koroških Slovencev.

Nemci s skrbnim očesom gledajo na tiste svoje rojake, ki so ostali izven nemške, odnosno avstrijske države. Ob desetletnici versajske mirovne pogodbe, sklenjene in podpisane na Vidovdan 1919, se je po Nemčiji razlegel klic: »Ne priznamo versajske pogodbe, ki je veliko število Nemcev pripojila Franciji! Zahtevamo njeno revizijo (spremembo)! Zahtevamo revizijo mej napram Poljski, ker je preveliko Nemcev prišlo pod poljsko oblast!« Kar se tiče Nemcev, ki prebivajo kot manjšine po drugih državah (po Čehoslovaški, Madžarski, Rumuniji, Jugoslaviji, Italiji), zahtevajo rajhovski in avstrijski Nemci, da se tem nemškim manjšinam morajo priznati manjšinske pravice v polnem obsegu. To je stalna zahteva, ki jo Nemčija stavi po svojih zastopnikih pri Društvu narodov pod krinko manjšinskih pravic vseh narodnih manjšin.

Ako bi nemške zahteve po varstvu vseh narodnih manjšin bile iskrene in ne samo plašč, s katerim pokrivajo Nemci svoje posebne politične namene, ki jih zasledujejo s svojimi manjšinami po posameznih državah, bi morali slovenski manjšini na Koroškem dati njene pravice. Pa jih ne dajo in s tem dokazujejo, kakšne namene imajo s svojo borbo za manjšinske pravice.

Občni zbor »Političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem« 13. junija t. l. v Celovcu je zopet pokazal dejansko pravičnost Nemcev napram slovenski narodni manjšini v svetli luči. Vse nemške stranke so, kakor so na tem zboru ugotovili zastopniki in zaupniki koroških Slovencev, složne v tem, naj se odbije kulturna avtonomija, kakor jo zahtevajo koroški Slovenci. Vsenemška stranka odklanja slovenske zahteve kot izraz iredentizma (stremljenja po odcepljenju od Avstrije), socialni demokratje jih odklanjajo, češ, da avtonomija pomenja delitev Koroške, krščanski socialci pa radi tega, ker se baje ne more zahtevati od nezavednih Slovencev, ki so ob plebiscitu glasovali za Avstrijo, da gredo skupaj z narodnimi Slovenci. Vse nemške stranke soglašajo v tem, da Slovenci ne smejo dobiti slovenskih manjšinskih šol, in zato so se pogaja-

nja v šolskem odseku deželnega zbora v Celovcu mesca maja razbila.

Kakšno kulturno avtonomijo so Nemci v tem odseku ponujali koroškim Slovencem? Na to vprašanje je slovenski deželni poslanec dr. Petek v svojem poročilu na omenjenem občnem zboru odgovoril tako:

»Kdor hoče nadalje biti Slovenec, ta naj se vpiše v kataster, ki naj bo podlaga ljudski skupnosti. Ta ima pravico za svoje otroke ustanovljati in vzdrževati samo slovenske šole. Vse obstoječe utrakvistične in nemške šole pa ostanejo v upravi dežele še nadalje in ta razpolaga z njimi po svoji volji. V teku pogajanj se je spremenil predlog finančiranja avtonomnih šol v toliko, da skrbita za te šole dežela in občina v slučaju, da so dani pogoji državnega šolskega zakona (40 otrok v okolišju 4 km). Od obstoječih šol slovenskega jezikovnega ozemlja preidejo tiste v upravo slovenske ljudske skupnosti, kjer se 2 tretjini starišev vpišeta v kataster. — Omenjeni način predloga o kulturni avtonomiji nima nobenega stika s preteklostjo in danim položajem. On hoče spremeniti sedanjo zakonito podlago šolstva in pretvoriti vse utrakvistične šole v nemške. Obenem se hoče poslužiti po plebiscitu in političnih razmerah nastale razdvojenosti koroških Slovencev in popačenosti volje starišev v nemške namene.«

Dr. Petek kot zastopnik koroških Slovencev ni mogel v to privoliti. On je zahteval, da naj tvorijo podlago slovenskega avtonomnega šolstva vse doseđanje utrakvistične (dvojezične) šole z vsemi otroci, za katere so te šole obvezne. Samo tako je zagotovljen pouk v slovenskem maternem jeziku.

Občni zbor je poročilo poslanca dr. Peteka, kakor tudi njegovega tovariša Starca vzel z odobravanjem na znanje ter nanovo poudaril te zahteve koroških Slovencev:

»1. Da v smislu sklepov manjšinskih kongresov vztrajamo pri zahtevi po kulturni avtonomiji.

2. Da pristanemo na kataster na podlagi prostovoljnega priznanja le, ako večina prenese vse manjšinske pravice

in dolžnosti na zastopstvo kulturne avtonomije.

3. Da odločno odklanjamo vsako cepitev slovenskih otrok na dve šolski oblasti.

4. Da zahtevamo za vse otroke, ki so jih stariši prostovoljno vzgajali v slovenskem jeziku, narodno in domoljubno vzgojo na podlagi maternega jezika po slovenskem učiteljstvu, ki ima ljubezen do slovenskih otrok in slovenske kulture.

5. Nesporno je, da naj so utrakvistične šole šole za koroške Slovence, ki s svojim zakonito določenim slovenskim začetnim učnim jezikom jamčijo rabo narodnega jezika in se bistveno razlikujejo od nemške šole. One vežejo vse koroške Slovence. Pri upeljavi avtonomije je naravno, da vsa ta last slovenskega ljudstva neprikrajšano preide v avtonomno upravo kot pravno naslednico. Ljudska skupnost, ki bi na podlagi katastra ne imela pravice do te po volji starišev nastale in vzdrževane lasti, bi cepila koroške Slovence. Zato na glašamo, da je naš zastopnik moral zahtevati prenos vseh teh šol na avtonomijo in bi vsako popuščanje v tej točki obsojali, posebno še, ker to stališče nikdar ne more ovirati razvoja nemškega šolstva.«

Nadalje je občni zbor ugotovil naslednje:

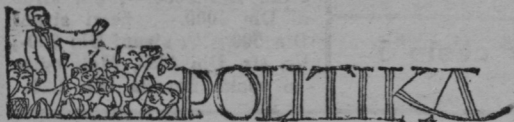
»a) Pouk krščanskega nauka v maternem jeziku v vseh razredih ljudskih šol je bila doslej neovirana last slovenskega ljudstva. Sedaj se nam skuša prikrajšati tudi ta pravica s tem, da hočejo šolske oblasti odstraniti slovenski pouk veronauka v višjih razredih. Uverjeni smo, da cerkvena oblast ne bo popuščala od svojih načel in da bo zavrnila vsak poizkus vmešavanja v svoj delokrog. — Z zadovoljstvom vzamemo na znanje, da sta naša zastopnika zahtevala pouk veronauka v nadaljevalnih šolah in obžalujemo, da je večina deželnega zbora veronauk odklonila.

b) Obsojamo, da se še vedno izključuje koroške Slovence iz gospodarskih zastopstev, za katere plačujemo. Zato zahtevamo, da se takoj uvede zakon o kmetijski zbornici, ki naj da koroškim Slovencem možnost soodločbe in sodelovanja.«

Na tem celovškem zborovanju so zastopniki in zaupniki koroških Slovencev govorili določno in odločno. Jasno so poudarili zahteve slovenske manjši-

ne ter obenem ugotovili, da nemška večina dosedaj niti ene teh zahtev ni izpolnila. S takozvano kulturno avtonomijo, ki jo nemške stranke ponujajo Slovincem, ne bi bila izpolnjena niti ena zahteva narodnih Slovencev, marveč Nemci nameravajo z njo od narodnozavednih Slovencev odtrgati nezavedne, ki so ob plebiscitu glasovali za

Avstrijo ter se imenujejo nemško ljubne. Te hočejo naprej popolnoma ponemčiti, zoper narodno-zavedne Slovence pa začeti zatiralno borbo kot iredentiste, kot neprijatelje Avstrije. Tako Nemci v praksi (v dejanjih) izvršujejo načelo manjšinskega varstva, za koje se toliko potegujejo, kadar je njim v prid.

V NAŠI DRŽAVI.

Njegovo Veličanstvo kralj biva stalno na Bledu, kjer se že vršijo priprave za slovesen krst tretjega kraljeviča, ki bo koncem tega meseca. Središče političnega gibanja v naši državi je preneseno na Bled, kamor se vozijo poročat kralju ministri in zastopniki tujih držav. Za konec meseca julija je napovedan na Bledu poset predsednika grške vlade Venizelosa, ki bo po zaključitvi grškega parlamenta odpotoval v inozemstvo ter se ustavil na povratku iz Berlina za nekoliko dni na Bledu, kjer bo sprejet od našega kralja v avdijenci. Obenem se bo sestal tudi s predsednikom naše vlade generalom Živkovičem in zunanjim ministrom Marinkovičem, ki se bosta istočasno mudila na Bledu.

Pol leta v novem stanju. V soboto 6. julija se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri so podali ministri poročilo o šestmesečnem delu v novem stanju. Ministrski svet je ugotovil, da kaže polletno delo sedajne vlade koristne ter po voljne uspehe na vseh poljih državnega in narodnega življenja. Vlada je sklenila, da bo delo po začrtanem programu tudi nadaljevala.

Pomiloščenje ob priliki krsta novorojenega kraljeviča. Ob priliki predstojajočega krsta novorojenega kraljeviča bo pravosodni minister predložil ukaz o amnestiji (pomiloščenju). Kakšen obseg bo imelo pomiloščenje, se še ne ve. Gotovo pa je, da ne bodo deležni amnestije oni, ki so bili kaznovani po 6. januarju, še manj pa oni, ki so bili kaznovani po zakonu o zaščiti države.

Orlovske svečanosti v Pragi je posestil dne 4. julija prometni minister dr. Korošec. Na kolodvoru v Pragi so ga slovesno sprejeli mnogoštevilni zastopniki vlade ter častno odposlanstvo čehoslovaškega in slovenskega Orla.

V Beogradu pripravljajo gradivo za sklenitev pogodbe (konkordata) med našo državo in Vatikanom. Pogodba bo sklenjena letos zgodaj v jeseni.

Pogajanja radi železniških tarifov med našo državo in Grčijo so končana.

Novo lokomotive. Za 20 milijonov dinarjev novih lokomotiv je naročenih od našega železniškega ministrstva pri Škodovih tvornicah na čehoslovaškem

Novo carinske postavke. V finančnem ministrstvu se izdelujejo novi carinski tarifi, ki se bodo posebno ozirali na želje gospodarskih krogov. Na istem mestu se bavijo z mislijo monopolizacije sladkorja. Z monopolizacijo bi se cene ne povešale.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Iz papeževe države. Dne 25. julija bo okoli cerkve sv. Petra velika procesija, pri kateri bo nosil Najsvetejše sv. Oče. Procesije se bo udeležilo 3000 duhovnikov iz celega sveta. V sprevedu bodo vsi dostojanstveniki rimske Cerkve, zastopniki vseh redov in zastopniki raznih držav (diplomatski zbor). — Vatikanska država bo uredila te dni poštni promet in poslovanje brzojava.

Nemirna Bolgarska. V bližini Plovidiva se je vršila dne 5. julija slovesna otvoritev nove državne ceste, katere se je udeležil ministrski predsednik Ljapčev in minister za javna dela. Ko so se so se vračali dne 7. julija udeleženci te slovesnosti na avtomobilu proti Plovidivu, je napadla skupina ljudi avto, v katerem so domnevali napadalci ministrsko gospodo. Lopovi so streljali na potnike in pogodili na smrt policijskega agenta. Na Bolgarskem se ponavljajo neprestano atentati.

Posvetovanja radi južne železnice v Budimpešti. Posvetovanja radi odprave sporov medsebojnih terjatev onih držav, preko katerih gredo proge bivše južne železnice, so pričela 9. julija in so trajala tri dni. Na njej so zastopane Jugoslavija, Italija, Madžarska in Avstrija. Našo državo zastopa načelnik glavnega ravnateljstva Mudrinič, pravni referent železniškega ministrstva Vučina in višji računski uradnik ljubljanskega oblastnega ravnateljstva Borščak.

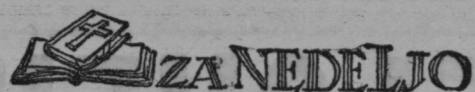
Na Rumunskem nameravajo predručajiti notrajno upravo države. Po novem upravnem osnutku bo razdeljena Rumunija na 7 samoupravnih okrožij, ki bodo pod nadzorstvom državnih tajnikov.

Čehoslovaški špijon. Poročali smo že, da je vzbudilo na čehoslovaškem veliko prahu razkrinkanje kapitana Falouta, ki je izdajal nemškemu generalnemu štabu važne mobilizacijske načrte. Čehoslovaško vojno sodišče je obsodilo kapitana radi špijonaže na 19 let.

Med Madžarsko in čehoslovaško so vladale zadnji teden precej napete razmere. Madžari so zaprli čehoslovaškega železniškega uradnika Pecha, ker ga dolžijo vohunstva. Čehoslovaška je zahtevala takojšnjo izpustitev Pecha in je radi tega ustavila železniški promet z Madžarsko na eni progii. Prvotni vihar med obema državama se je pa že polegel in bo cela zadeva poravnana na miren način.

Novoizvoljeni angleški parlament je bil otvorjen dne 25. junija s čitanjem kraljevega govora.

Na Holandskem so končane parlamentarne volitve, ki so pokazale staro sliko: katoličani so obdržali 30 mandatov, socialisti svojih 24.

32 blaženih mučenic.

Spominski dan 9. julij.

Kristus je svojim vernikom napovedal sovraštvo in preganjanje od sveta, kakor ga je moral prenašati sam. Ta napoved se tudi izpolnjuje in mora Cerkev Kristusova v vseh časih trpeti preganjanja, celo krvava. Tudi velika francoska revolucija pred 140 leti se je obrnila proti Cerkvi in njenim zvestim otrokom. Voditelji francoske revolucije, pravi krvavi možje, so z nepopisnim sovraštvom besneli zoper vse, kar bi še moglo spominjati na Boga, Kristusa, krščanstvo. Na tisoče zvestih kristjanov je moralo v onih žalostnih časih preliti kri za svojo krščansko in cerkveno prepričanje. Med temi je bilo tudi 32 redovnic v mestu Oranž, ki so umrle med 6. in 26. julijem leta 1794.

Te redovnice so spadale k različnim redovom in pobožnim družbam. Ko je izdala leta 1790 francoska vlada odlok, da so samostani prepovedani in da njihovo premoženje pripade državi, so razne redovnice našle zavetišče v samostanu uršulink, ki jih še niso bili razgnali. Kmalu pa so morale redovnice tudi iz tega svojega zavetišča na cesto. Združile so se v male skupine in so skušale na ta način, kolikor se je pač dalo, nadaljevati redovno življenje. Tu je pa prišel do moči na Francoskem eden največjih okrutnejšev, kar jih pozna zgodovina, zloglasni Robespier. Po vseh krajih je postavil takoimenovana sodišča za javno blaginjo, ki so imela neomejeno oblast nad vsemi, ki so bili osumljeni in zatoženi kot izdajalci republike. Dne 29. decembra 1793 je izdal načelnik okraja Oranž določbo, da so morale vse bivše redovnice priseči na »svobodo in enakost«, drugače so jih smatrali za izdajalke in so z njimi tudi tako postopali. Bivše sestre so vse odločno odklonile prisego, ker so dobro vedele, kaj ta prisega pomeni, namreč odpad od vere. Zato je načelnik dal povelje, da morajo sestre v zapor. Noč, predno se je povelje izvršilo, so prebile v molitvi in pobožnem petju, 2. maja so pogumno zasédle slabe vozove, ki so jih imeli peljati v zapor. Bilo jih je 29; dne 10. maja je zadela ista usoda še tri druge redovnice, ki so bivale v svojih domačih hišah.

Sestre so napravile iz svoje ječe pravi samostan. Imele so natančno določen dnevni red. Molile so in premišljevale, zraven so opravljale razna ročna dela. Po posebni pobožnosti se je odlikovala mladostna sestra Magdalena Šistamon; njene tovarišice so jo imenovale svetnico.

Prva je dosegla venec mučeništva sestra Marija Roza iz benediktinskega reda. Dne 5. julija je morala stopiti pred sodišče za javno blaginjo. Z njo je stal pred sodbo nek duhovnik in še dve drugi sestri. Sodniki so upali, da bo omahovala in še druge potegnili za seboj. A čisto odločno je izjavila, da ne bo prisegla, ker smatra to prisego za od-

pad od vere. Njeni izjavi so se pridružili tudi drugi obtoženci. Predsednik sodišča je nato predlagal za nje smrtno kazen, češ, da so smrtni sovražniki postali in ker so skušali s prazno vero republiko uničiti. Dne 6. julija ob 6. uri zvečer so padle njihove glave pod morilno sekuro.

Devetkrat se je še v juliju istega leta ponavljal ta prizor. Rablji, ki so dan na dan opravljali svoj krvavi posel, so bili ginjeni, ko so gledali, kakó so te žrtve umirale. Mnoge so se z veselim obrazom zahvaljevale rabljem, da z njihovo pomočjo tako hitro gredo na ženitnino nebeškega Jagnjeta. Mirno in z veselimi obrazom so polagale svoje glave pod morilno orožje. Sestra Pelagija je objela vse svoje sestre, odprla skatlo s sladkarijami in rekla: »Jejmo, to je naša svatovska gostija«, in vse so jedle. Sestra Marija je poljubila sekuro kot orodje, ki ji bo odprlo nebesa. Sestra Teoktista je pred svojo smrtjo zapela Marijin magnifikat.

Bog je svoje pogumne pričevalke poveljeval z raznimi čudeži. Trije njihovi sodniki so se spreobrnil, Bog je na njihovo priprošnje podeljeval bolnikom zdravje in druge dobrote. Zato in ker jih je ljudstvo redno častilo kot mučenice, ki so umrle radi svojega verskega prepričanja, jih je papež Pij XI. dne 10. majnika leta 1925 proglasil blaženim.

Te sestre, čeravno slabotne ženske, so krasen vzgled, kako se je treba boriti za svobodo svoje vesti. K temu, kar jim je prepovedovala njihova vest, kar so smatrale zoper božjo postavo, se niso dale pregovoriti in prisiliti od nikogar in ničesar na svetu. Rajši so žrtvovale svoje življenje, kakor pa ravnale proti svoji vesti.

Da bi tudi mi tako čuvali svobodo svoje vesti, da bi si je ne pustili vzeti ne od laskanja, pa tudi ne od zasmeha sveta, da bi pa tudi nikdar ne pustili, da nam udušijo našo vest naše lastne strasti. Tako bi ohranili pravico in dobro samim sebi, a pomagali bi resnico in dobro ohraniti tudi svetu.

Nova katoliška cerkev. Na praznik sv. apostolov Petra in Pavla so svečano blagoslovili temeljni kamen za novo katoliško cerkev v Zaječaru. Zaječar je mesto blizu bolgarske meje. V mestu samem se nahaja večje število katoliških vojakov. V okolici pa je več rudnikov, kjer je zaposlenih več tisoč rudarjev, med njimi tudi precejšnje število katoličanov. V borskem rudniku, ki ga imajo v zakupu Francozi, so večinoma francoski delavci. Za nje je uprava rudnika postavila prošlo leto krasno cerkvice, ki jo oskrbuje p. Pirnat iz reda assumptionistov (Vnebovzetje Marijino), ki so naseljeni v Belgradu. Dušjeskrbje za slovanske katoličane v Zaječaru in v okolici so pa navadno vršili z veliko vnemo vojaški kurati v Zaječaru. Dušjeskrbje pa je bilo zelo otežkočeno, ker ni bilo nikjer katoliške cerkve. Po darežljivosti belgrajskega nadškofa o. Rodiča, apostolskega nuncija Pelegrinettija in papeža Pija XI. samega pa je omogočeno, da se sezida v Za-

ječaru vsaj priprosta cerkvice, ki bode letos do jeseni vsaj toliko dogotovljena, da bode mogoče v njej obhajati službo božjo.

Nov važen zavod. V nedeljo dne 30. junija so v Zagrebu položili temeljni kamen za nov zavod salezijancev, ki bodo tam razvili svoje delovanje v prid mladine, posebno delavske. Obred polaganja je opravil nadškof dr. Bauer. Zavod pa stavi v spomin, da je bil letošnji prištet blaženim Don Bosko, ustanovnik salezijancev, v spomin zlate sv. maše Pija XI. in pa zlate maše zagrebškega nadškofa dr. Bauerja.

Iz Rima. Dne 23. junija je bil proglašen blaženim Kozma Kermurgian, mučenik iz Armenije v Mali Aziji. Bil je najprej duhovnik razkolne armenske cerkve. Po večletnem učenju in premišljevanju je pa prišel do prepričanja da je vsa resnica le v katoliški Cerkev. Zato je prestopil v katoliško Cerkev in je postal goreč delavec za zjedinenje armenske cerkve s katoliško. Njegovi nasprotniki so ga zatožili pri turškem vezirju, da je veleizdajalec in vezir ga je obsodil na smrt. Moleč apostolsko vero je umrl dne 5. novembra leta 1707. Pri njegovi proglašitvi blaženim je bilo posebno veliko cerkvenih dostojanstvenikov vzhodnega obreda. Naj bi novi blaženi bil pri Bogu priprošnjik za veliko delo zjedinenja vseh ločenih bratov! — Pretečene dni so prenesli zemeljske ostanke kardinala Rampolle v cerkev sv. Cecilije. Rampolla je bil eden najboljših kardinalov zadnje dobe. Bil je državni tajnik velikega papeža Leona XIII. in njegov zvesti sodelavec. Kot kardinal je imel za svojo cerkev bazo sv. Cecilije. Veliko svojega premoženja je porabil, da je dal to cerkev dostojno prenoviti. Zato so mu ta kraj tudi dali za njegovo zadnje bivališče. — Od zadnjih časov ima tudi Irska svojega zastopnika pri sv. Očetu. Poslanik

Bewley je papežu dal svoje listine in ga zaprosil za blagoslov poglavarju države, irski vladi in irskemu narodu. Papež je vesel odgovoril, da čuti posebno zadovoljnost, ker je pri njem zastopan tudi irski narod, ki je skozi stoletja z neizrečenimi žrtvami ohranil svojo zvestobo papežu in katoliški Cerkvi.

Katoliški tisk. Praznik sv. apostolov Petra in Pavla se po mnogih krajih slavi kot dan katoliškega tiska. To pa radi tega, ker ima v naših časih katoliški tisk veliko apostolsko nalogo, da brani in pomaga širiti katoliško prepričanje in krščansko življenje. Kot pripravo na ta tiskovni praznik so italijanski katoliški časnikarji imeli v Rimu svoj kongres. Dne 18. junija jih je sprejel papež v slovesni avdijenci. Zelo značilne so besede, ki jih je pri tej priliki govoril. Rekel je: »Vi ste kot katoliški tisk naš glas. Ne pravim glasniki, temveč pravi glas, ker bi v gotovem času veliko naših otrok brez vas in brez vaše pomoči ne slišalo našega glasu. S tem je jasno povedano, kaj pomenite vi v naši cennitvi in kako mesto zavzimate v našem srcu.« Gotovo pomenljive besede, ki jih mora vpoštevati vsak katoličan! — Dan katoliškega tiska so posebno vneto obhajali tudi v Španiji. Po vseh cerkvah so bili govori o pomenu katoliškega tiska, ki ima namen, da pobije vpliv tistega tiska, ki javno ali prikrito izpodkopa vero in nravno življenje, — zraven pa da širi versko prepričanje in krščansko življenje. — Zelo veliko so stori za katoliški tisk v Zedinjenih državah v Ameriki. V vsem imajo tam 291 katoliških časopisov. Vsi ti se tiskajo v skupni nakladi 6,647.066 izvodov. Od teh časopisov je 9 dnevnikov, 1 ki izhaja vsake tri tedne, 3 vsaka dva tedna in 106 tednikov. Največji list je dnevnik »World« v Čikagu, ki izhaja v 68.750 izvodih. Najbolj razširjen tednik »Car Sunday Visitor« izhaja v 477 tisoč 660 izvodih.

NOVICE

Opice in »Jutro«. »Jutro«, ki se ponša s tem, da je baje list za slovensko inteligenco, je velik častilec opic. V nedeljski številki — 7. julija t. l. — je objavilo sliko dveh orangutanov s podpisom: »Orangutan, najpametnejša in človeku najpodobnejša opica«. Vsa čast »pametnosti in človekopodobnosti« orangutana, toda ni ena ni druga ni tako velika, da bi gospod orangutan s svojo boljšo polovico zaslužil častni naslov: oče človeka. »Jutro« ga sicer jako protežira kot nositelja te vloge, vendar je orangutan z vsemi človeškimi opicami kot prisvajatelj te častne vloge kljub »Jutrovi« protekciji v znanstvenem svetu propadel. »Jutrov« učenjak zatrjuje, da ima ta teorija (nauk o izviru človeka iz opice) prav ter so našli vse polno vmesnih členov od tistega praopičjega bitja pa do človeka in današnjih najbolj razvitih opičjih vrst«. Razen »Jutrovega« znanstvenika ni danes nobenega resnega in slovitega učenjaka na svetu, ki bi trdil, da ima ta nauk

prav ter da so našli vmesne člene od praopičjega bitja pa do človeka. Da bi se »Jutrov« znanstvenik mogel dalje tako uspešno udejstvovati na opičjem polju, bi mu nasvetovali, naj dalje preiskuje »pametnost« človekopodobnih opic. Nemara bo našel dolgoze ne sicer za to, da obstojajo vmesni členi od praopičjega bitja pa do človeka, morda pa za to, da se je pametnost teh opic že tako »razvila«, da vzdržujejo v kakšnem pragozdu Afrike ali Azije tiskarno, v kateri izhajajo tako kulturni listi, kakor je »Jutro«.

Težka nesreča. Na velikem ovinku oblastne, prej državne ceste na občinski meji med Kamnico in Mariborom se je dne 4. julija pripetila težka nesreča. Iz Bresternice se je pripeljal na motornem kolesu s priklopnim vozom trgovski nastavljenec Robert Ehrfurt iz Graza. Z njim se je peljala na prikolici nje gova sorodnica 68letna Avgusta Leyerer. Ehrfurt se je hotel na strmem ovinku izogniti kmečkemu vozu in ni opazil, da vozi od nasprotne strani iz Maribora z veliko brzino osebni avto gospe dr. Orosel. Na avtomobilu sta bila poleg šoferja še dva potnika. Tudi ta se

je hotel izogniti kmečkemu vozu. Nesreča je bila neizogibna. Obe vozili sta trčili vstric kmečkemu vozu z veliko silo. Avto je zgrabil motorno kolo in ga vrgel s šoferjem in gospo Leyererjevo vred daleč s ceste. Poslednja je padla s tako silo na obcestno kamenje, da je ob ležala s težko ranjeno glavo in prsmi na kraju nesreče nezavestna. Počila ji je lobanja. Vsi drugi so dobili samo lahke poškodbe.

Voz preko glave. Koncem zadnjega tedna je na Pločnici pri Sv. Jakobu v Slov. goricah smrtno ponesrečil posin Jožef Lorber iz Jurjevskega dola. Navzdol je peljal z mlado živino voz sena. Voli so se pri vročini splašili in voznik je skočil pred nje, da bi jih ustavil. Vola sta podrla Lorberja na tla, padel je pod voz in kolo mu je šlo preko glave. Težko poškodovanega so prepeljali na dom, kjer je pa drugi dan ponesreči podlegel poškodbam in bil pokopan v soboto dne 6. julija.

Vrat si je prerezal z britvijo v ponedeljek dne 1. julija v Šikolah pri Pragerskem 35letni posestnik Janez Vuk. Težko ranjenega je prepeljal mariborski rešilni oddelek v splošno bolnico, kjer je umrl.

Zemlja se je udrla. Iz Svečine poročajo: Pri spravljanju sena se je pod težo volov naenkrat udrla zemlja na posestvu Marije Breznik. Plast zemlje je bila debela komaj 1 m, ker je ostalo izpodjedel spodaj žuboreči studenec. Vola, ki sta bila vprežena v seneni voz, sta se nenadoma vgreznila več metrov globoko. Živali so skušali oteti, a je bilo reševalno delo zelo otežkočeno radi še vednega udiranja zemlje. Več delavcev se je mučilo nekaj ur, predno so odkopali enega vola, drugega so pa morali doklati.

Vlak ga je povzril na smrt. V soboto dne 29. junija ponoči sta našla dva železniška uslužbenca na kolodvoru v Štorah mrtvega moškega srednjih let, ki je ležal med tračnicami ves razmesarjen v veliki mlaki krvi. Takoj sta o nesreči obvestila uradnika, ta pa orožniško postajo v Štorah. Orožniki so nemudoma prihiteli na mesto nesreče in s pomočjo železniških uslužbencev ugotovili, da je nesrečneža povozil nočni mariborski tovorni vlak. Iz raznih papirjev, ki so jih našli pri ponesrečencu, so orožniki ugotovili, da je mrtvec viničar Vincenc Podbrežnik. Po končanem ogledu in zapisniku je bilo razmesarjeno truplo prepeljano v nedeljo zjutraj v mrtvašnico v Teharjih.

Božjast — vzrok žalostne smrti. Dne 4. julija je povzročil božjastni napad smrt 29letnega ponesrečenega delavca celjske mestne občine Alojzija Naraks. Na železnem mostu je strugal z železne ograje rjo. Pri delu ga je naenkrat napadla božjast, padel je preko mostne ograje z glavo navzdol v komaj pol metra globoko vodo, se zaril v sipo ter utonil. V vodi ležeče utopljenčevo truplo sta prvi zapazili dve mimoidoči usmiljeni sestri, ki sta opozorili na nesrečo druge. Ubogega delavca so potegnili mrtvega iz vode, kjer je bil približno 2 uri. Da je utonil Naraks v božjastnem napadu, je razvidno iz dejstva, da je imel zobe krčevito zagrizene v jezik ta-

ko, da si ga je skoro popolnoma pregriznil.

Himen. Na dan sv. Petra in Pavla se je poročil v župni cerkvi sv. Ivana v Zagrebu gospod Branko Horvatinovič z gosp. Slavico Plaustejner iz Sv. Jurija ob južni žel. Bilo srečno!

Mladostna žrtev Savinje. Iz Laškega poročajo: V petek dne 28. junija popoldne so se otroci igrali ob obrežju Savinje. Štiriletni fantek Franc Pivec je hotel z otroško samokolnico zajeti vodo. Spodrsnilo mu je in padel v vodo. Ker ni bilo nobenega odraslega človeka v bližini, da bi ga rešil, je splaval po Savinji in ga še niso našli.

Strašen vihar po srednji Evropi. V torek dne 2. julija krog 6. ure zvečer je razsajal strahovit vihar (tornado) po srednji Evropi. Grozne učinke tornada so bridko občutila razna mesta v Avstriji, kakor: Salzburg, Linz, Innsbruck, skoro cela Čehoslovaška in Bavarska. Strehe je odnašalo, drevesa je pulilo s koreninami vred, ljudi metalo ob stene ter drevesa in je vihar zahteval veliko smrtnih žrtev. Kako strahovito in silovito je moralo biti razsajanje tornada, si lahko predstavljamo iz dejstva, da je porušenih v celem 13 cerkvenih stolpov. V Linzu je odnesel vihar s štirih vagonov strehe.

Od koga imamo sekirice (note)? — 900 let je minulo, odkar je pokazal menih Guido (rojen v mestu Arezzo blizu Florencije na Italijanskem) papežu Janezu XIV. pisavo sekiric na petih vrstah. Papež je poslušnil muzikaličnega meniha in začel uvajati njegovo še danes rabljeno iznajdbo v cerkveno glasbo. Guido je umrl kot predstojnik samostana v Avelani leta 1050. V rojstnem mestu so mu postavili leta 1882 marmornat spomenik.

Odkod so prišli cigani? Zgodovinsko dokazano je, da se je pojavila prva ciganska banda v Nemčiji leta 1417 in sicer po mestih ob Severnem morju. Cigani so prišli v Švico leta 1418, leta 1422 v Italijo, leta 1427 na Francosko in od tamkaj so se razvandrili po vseh deželah Evrope. Prvotno so prištevili cigane k Tatarom, potem k Egipčanom. Potom primerjevalnega jezikoslovja so dokazali leta 1782, da je zibelka ciganskega naroda v Indiji. Največ ciganov v Evropi je na Rumunskem in sicer 250.000.

Najnovejša dijamantna znamenitost Londonska veletvrška z dragulji je postavila te dni v izložbeno okno dijamant, ki nosi ime »Sirius«. Po pripovedovanju bi naj bil dragulj prvotno last bogatega kneza iz Indije. Knez je podaril dijamant angleškemu legionarju, ker mu je ta otel življenje. Po vojni je zašel legijonar v denarne stiske in je prodal dragocenost. Londonski in sploh bogataši iz celega sveta se zbirajo pred zgoraj omenjeno izložbo in občudujejo dijamant, ki je posebnost glede bleska. Vrednost dijamanta je cenjena na krog 12.200.000 Din. Dolej se je oglašil samo eden kupec v osebi pariške filmske igralkke Peggy Joice, ki je že posestnica enega od svetovno znamenitih dijamantov. Igralka je ponudila za dragocenost komaj polovico cenilne vrednosti. Diamant »Sirius« tehta 103 karate (ka-

rat se imenuje enota teže, po kateri tehtajo zlato in kamenite dragocenosti). Razven »Siriusa« so glede lepote ter teže znani na svetu ti le dijamanti: »Kuliman« (220 karatov); dijamant iz ruske carske krone »Orlow« (195 karatov); »Florentinec«, last nekdanjih avstrijskih cesarjev (139 karatov); braziljanska »Zvezda juga« (125 karatov); »Kohinor«, dijamantna skrivnost, last angleške kraljeve rodbine.

Ogromna tatvina raznih dragocenosti. Pred meseci je izginilo na Dunaju dvornemu svetniku dr. Rihardu Vesque-Pütlingen raznih dragocenosti za 480.000 Din. Še le sedaj se je posrečilo izslediti in prijeti uzmoviča v osebi 29letnega Štefana Boker. Detektivi so ga zgrabili v Hamburgu in dvorni svetnik bo dobil večino ukradenega nazaj. Po aretaciji je Boker izpovedal, da skrajaj sploh ni imel namena, okraستي neznanega svetnika. Pri pohajanju po dunajskih ulicah ga je zalotila huda ploha. Stopil je pod večna vrata in zapazil, da je stanovanje gospoda svetnika odprto. Pogledal je vanj, zagrabil kovček z zofe in odkuril z njim. Pozneje še le, ko je odprl kovček, je zapazil, kako se je izplačalo vedriti in iz radovednosti pogledati v odprto stanovanje bogatega dunajskega dvornega svetnika.

Ženitovanjsko potovanje, kateremu ni para v celi zgodovini. Časopisje poroča v teh dneh na dolgo in široko o ženitovanjskem potovanju, katerega si je privoščil bogat Amerikanec Williamson. Na ladji se je podal s svojo ženko koj po poroki proti otočju Bahama (severno od znanega ameriškega otoka Kuba). Ob imenovanih otokih se je dal spustiti v posebni krogli s svojo ženo na dno morja 12 m globoko. Krogla je iz jeklenih plošč, ima 2 okni in meri v premeru 1.50 m. Dva človeka se lahko v tem prostoru kretata. Z ladjo je bil v zvezi potom jeklene cevi, ki meri v premeru 60 cm. Skozi cev je dobival zrak in električno razsvetljavo. Jekleno ženitovanjsko bivališče je zgrajeno tako trdno, da je preneslo neizmeren pritisk vode. V tej krogli je prebil noč ter dan 7 tednov. Williamson opisuje za radovedno javnost, kaj vse je videl ter doživel v sedmih tednih na morskem dnu ki je polno neodkritega, najbolj zanimivega ter živahnega živalstva in rastlinstva. Svoje utise ter doživljaje je podprl s številnimi fotografijami, katere je napravil 12 m globoko skozi oba okna. Razkritja originalnega Amerikanca so za poznavanje doslej neznanega morskega dna neprecenljivega pomena. Z najbolj modernimi potapljaškimi napravami so že prodrli do 200 m globoko v morje, a v tej globočini zamore obstati človek le nekaj minut in sta opazovanje ter fotografiranje izključena.

Zagoneten umor. Francosko časopisje razpravlja te dni na dolgo in široko sledečo krvavo zagonetko: V potoku pri francoskem mestu Evreux so našli žensko truplo brez glave. Po dolgem poizvedovanju so spoznali žrtev po znamenju na levi nogi. Umorjena bi naj bila 55letna vdova Marija Mussard. Zadnjič so jo videli v družbi rejenke Marije Longlois in njenega ljubčka

Jurja Potin. Ker razmerje med trojico ni bilo rožnato, so rejenko in njenega izvoljenca zaprli. Priznala je najprej Marija, da je napadla s sekiro krušno mater, ker je bila nasprotna njeni zvezi z Jurjem. Ko je bila starka že na tleh jej je odsekal Potin glavo in truplo stavrgla v potok. — Komaj sta presedela oba obdolženca par dni v zaporu, se javi preiskovalnemu sodniku starejša ženska. Pravi, da je čitala v listih o umoru Marije Mussard, a je ravno ona prava Mussard, ki živi in jej obdolženca nista storila prav nič žalega. Svoje trditve je potrdila z dokumenti in znamenjem na levi nogi. Oba domnevana zločinca so izpustili, a sedaj vse karko prvi radovednosti: kedo je ona ženska brez glave v potoku in zakaj sta se izdala oba omenjena za morilca, ko vendar nista!

Votlarnji v Berlinu. Kako znajo socialni demokratje blažiti stanovanjsko bedo, nam najbolje kaže milijonski socialdemokratski Berlin. V berlinskem okraju Neukölln so oddane za stanovanj vse kleti, ki nimajo niti enega okna. So to prave podzemeljske votline, kojih stanarina znaša na mesec 80 do 120 Din. Berlinski votlarnji pripovedujejo, da jih obiskujejo podgane v posteljah. Od 100 tuberkuloznih bolnikov jih ima le 60 svojo lastno postelj, ostalih 40 spi skupaj z otroci. V Neuköllnu so pri deci spolne bolezni tako razširjene, da je zdrav otrok izjema!

Proslula grška lopova na obtožni klopi. Na znanem grškem otoku Krf se vrši te dni razprava, ki zanima Grčijo in sploh celi svet. Najbolj pretkane, drzne in največje roparje, tatove in zločince je dobiti na Grškem. Grški lopovi so še radi tega na svetovnem glasu, ker jih je zelo težko izslediti in vtakniti pod ključ. Tokrat sodi sodišče dva bratrance Kumbi iz pokrajine Epirus. Prvi je star 27 let, drugi 37. Bogzna koliko ropov, umorov in tatvin že imata kljub mladosti na vesti. Začela sta z malenkostnimi tatvinami in bila seveda tudi obsojena. Po prestani kazni je bila njuna posebnost, da sta se maščevala nad ovaditelji in pričami, ki so pričale zoper nju. Pred vsem sta skušala oškodovati neljube osebe na imetju. Ko sta nekoč zvedela, da je njima neljuba priča ostavila dom in se podala v mesto, sta se maščevala. Z revolverji v roki sta prisilila družino priče, da je poklala 250 ovac in 4 konje. Pokolj sta pokazala ženi priče in se odstranila, ne da bi skrivila las kakemu človeku. — Meseca avgusta 1928 so bile na Grškem skupščinske volitve. Na agitacijsko potovanje v avtomobilu sta se podala v pokrajino Epirus bogataš Melas (danes predsednik grške agrarne banke) ter njegov prijatelj Milonas. Kumbi sta ustavila avtomobil in odvedla oba agitatorja v svoja skrivališča. Od grške vlade sta zahtevala 1 milijon drahem odkupnine za obe ujeti osebnosti. Vlada je odkupila oba ujetnika proti izplačilu 800.000 drahem. S tem denarjem sta pobegnili v Albanijo, kjer so ju pa zgrabili in izročili grškimi oblastim. Razprava bo trajala zelo dolgo.

Zakopani zakladi. V St. Queens v bližini Londona je umrla te dni 92letna

vdova Ana Humbert. Vsi so vedeli, da je ženska bogata, da bode pa zapustila tako ogromno premoženje, o tem ni nikdo niti sanjal. Ko so njeni dediči hišorajne prodali in jo začeli izpraznjevati, so naleteli v vseh posodah na zlatnike in srebrnike, ki so vredni skupno krog 5,600.000 Din. To premoženje ni bilo nikdar naloženo v kakem denarnem zavodu ali kje izposojeno na obresti, ampak se je nakopičilo potom štedenja in ležalo mrtvo doma. — Te dni so odkrili, da je imel indijski knez Nizam iz Hyderabadah suhih in ne naloženih zlatih novcev za 190 milijonov Din. Sedaj je še le začel ta knežji bogataš odpravljati zlati zaklad v angleško državno banko, kjer se mu bo obrestoval.

Uničevanje krokodilovih jajc. Krokodil je močno razširjen po rekah: Indije, Afrike in južne Amerike. Ker je golazen smrtno nevarna človeku ter živali, so jo začeli ugonabljeti na ta način, da uničujejo krokodilova jajca. Samica zleže jajca v pesek, jih zagrne in jih izvalijo žareči solčni žarki. Razne vlade so razpisale nagrade na jajca in sicer v mesecih juliju in avgustu, ko je čas valitve. V omenjenih delih sveta naberejo v juliju in avgustu vsak dan na 10 tisoče krokodilovih jajc, katere po izplačilu obljubljenih nagrad takoj uničijo.

5000 km dolge žične ovire. Kot znano, je v Zedinjenih državah strogo prepovedan alkohol. Z alkoholno prepovedjo je razcveto tihotapstvo, ki nosi nekaterim na leto milijone in milijone. Zastopniki »suhe« Amerike bodo predlagali na prihodnjem vladnem kongresu v Washingtonu, da se potegnejo 2 m visoke in 5000 km dolge žične ovire med angleško Kanado in Združenimi državami. Iz Kanade se namreč utihotaplja največ alkohola. Stroški za napravo žičnega plota so preračunani na 10 milijonov dolarjev.

Kako skrbijo boljševiki za študente? V vzhodno-ruskem mestu Perm živijo dijaki ondote tehnične visoke šole v nepopisnih stanovanjskih razmerah. Kot stanovanja so jim odkazale oblasti kleti šole. Prostori so tako slabi, da niso bili niti uporabni za skladišče železnine. Leta 1923 je izjavil zdravstveni urad, da bo imelo prebivanje v teh prostorih glede zdravja dijakov najslabše posledice. Kljub tej izjavi so mladi ljudje še vedno prisiljeni, stanovati pod zemljo. Boljševiško časopisje naziva ta kletna stanovanja »katakombe« ali »krste«. Napram vsem ugovorom so boljševiški mogočnjaki v Moskvi gluhi.

Golob preletel Ocean. Iz Pariza poročajo: Iz nekega kraja severne Francoske je izpustil goloborejec lansko leto iz golobnjaka poštnega goloba. Ptič se od taistega časa ni več vrnil. Goloborejec je bil že davno prepričan, da je izpuščen golob izgubljen, ko je čital te dni v časopisju, da je priletel v Ontario v Kanado golob iz Evrope in z obročkom na nogi. Iz črk, ki so bile utisnjene v obroček, je spoznal Francoz, da je to njegov golob, katerega je izpustil lansko leto. Francoski golob je torej preletel Ocean.

Dobri nasveti zakonskim ženam. — Duhovnik Addison Devis je imel pred

kratkem v mestu Durham na Angleškem pridigo na žene. Med drugim jim je dal sledeče dobre nasvete: Ako se hoče ženska poročiti, naj ne voli moža po denarju, ampak po njegovih navadah in duševnih lastnostih. Največ zakonov se razbije, ker žena ne zna skuhati poštenega kosila. Nekaj sto dinarjev izdati za obisk gospodinjske šole, je več vredno, kakor zabijati novce v pletenje ter vezenje. Skrivnost, si ohraniti moža, tiči za ženo v tem, da razume, molčati ob pravem času. Ako hoče ženo mož prepričati o svoji popolnosti, morajo poprej možem ucepiti sigurnost, da se tudi oni zibljejo v popolnosti. Ne govorite nikoli o napakah vaših mož, ampak o vaši naklonjenosti do moža. Ako vam pripoveduje mož kaj dolgočasno dolgoveznega, kar ste že slišale 100krat, poslušajte pozorno in se delajte, kakor bi to slišale prvič v življenju.

Kaj so postali po vojni razni prvotno neznatni ljudje? Maršal in sedajni vladar Poljske Pilsudski je bil v svetovni vojni oberst poljskih legijonarjev. — Diktator Španije Primo de Rivera je bil leta 1912 general španske vojske, ki se je borila proti domačinom v Maroku v severni Afriki. — Celemu svetu znani Benito Mussolini je bil leta 1916 ranjen kot priprost italijanski korporal, ki se je boril proti avstro-ogrskim četam. — Župan velikega in bogatega severoamerikanskega mesta Newburyport (leži ob morski obali in spada pod Združene države) Gillis je bil do nekega sredine svetovne vojne v Ameriki znana in čislana osebnost. Brez dovoljenja oblasti je zgradil v pristanišču Newburyport mesta skladišča za olje, odkoder je dobivala nemška mornarica kurivo za svoje podmornice. Obsodili so ga na večletno ječo in še danes lika perilo v zaporni celici.

Razkritja na južnem tečaju. Združene ameriške države so poslale lansko leto na južni tečaj letalca Byrda s celo z vsem potrebnim dobro preskrbljeno ekspedicijo. O Byrdu in njegovih poletih smo že poročali večkrat. Te dni je poslal sloviti raziskovalec v sedež severoameriške države v Washington poročilo, v katerem javlja, da je odkril na južnem tečaju tisoče in tisoče kvadratnih kilometrov zemlje in gorovja do 5 tisoč m višine. Njegova ekspedicija izdeluje sedaj karte o novo odkritih pokrajinah.

*

Vstajenje turške žene.

Pred 6 leti je dal sedajni moderni vladar povojne Turčije Kemal paša — turški ženi prostost in popolno enakopravnost z moškim spolom. Iz tisoč let starih navad in suženjstva je vstala turška žena kar na mah. Do pred 6 leti so preživljale Turkinje cela življenje med štirimi stenami in sicer bogatašnje ravno tako kakor najbolj priproste ter revne. Od zunanjega sveta so bile popolnoma izključene; v javnosti so se smele pokazati le s pajčolanom zastrtim obrazom, ali pa v čisto zaprtem vozu. Že turška vera dovoljuje Turkom po več žen. Ako se je hotel musliman ločiti od žene, je zadostovalo, ako jej je

povedal pred pričami, da je ne mara več. Ako jej je po ločitvi naklonil kako podporo, je to storil prostovoljno, nikdo ga ni mogel k temu siliti.

Stare turške postave so bile vse proti ženskemu spolu, ki je bil v vsakem oziru zaslužnjen skozi tisočletja. Prisvetila je naenkrat prostost! Turkinjam, na katerih se je izpolnjeval dobesedno pregovor: Ne zaupaj konju, ki se poti, in ne ženi, ki joče! — so bile priznane preko noči iste pravice kakor Turkom. Turški notranji minister jim je zagibal celo volilno pravico pri prihodnjih volitvah.

Prehitro je prišla svoboda; večina turških žensk je rabila gotovo dobo, da se je navadila na istopravnost z moškimi. Le par bogatašinjam, ki so že večkrat potovale po Evropi in so jim bile znane evropske navade, skok iz suženstva ni bil težak. Vsem drugim so se odpirale oči počasi za novo življenje kakor obisk: kina, gledišča, gostiln, kavarin in plesov. Razven tega so čuvali skrajno skrbno starši in zakonski možje, da si niso dovoljevale njih hčerke ter žene vse podeljene prostosti in so jih odvrčali od javnega življenja. Tudi se niso upale ženske same na ulico v strahu, kako bi se naj po novem oblačile, se kretale ter obnašale.

Že izza starodavnih časov je poznala Turkinja le eno pokrivalo »šaršaf« — kos svile, katero je ovila krog glave in bila pokrita celi dan do večera. Diktator Kemal paša je želel, da bi naj ženske ravno tako zavrgle starodavni šaršaf, kakor so morali zamenjati moški fes s klobukom. Ker se Kemalova želja ni takoj izpolnila, je napravil to-le: Povabil je mlade Turkinje v Carigradu na plesno prireditev. Med zabavo so jim enostavno odvili z glav šaršaf in razkrili pred celo družbo.

V javnosti se kažejo danes Turkinje s klobuki ali razoglave.

Osvoboditev od nekdanje brezpravnosti je odprla turški ženski celo vrsto novih življenskih poklicev. Na tisoče in tisoče turških deklic je danes zaposlenih po bankah, v uradih in trgovinah. Turkinje so zelo nadarjene. Akoravno se ne morejo pri novodovoljenih poklicih upirati na starejšo izkušnjo, vendarle izpodrivajo moške. Povsod po moderni Turčiji vidimo že zdravnice, zobozdravnice, advokatinje, učiteljice in časnikarice. Za podučevanje je Turkinja kakor ustvarjena. V vseh šolah pa kažejo učenke veliko več zanimanja za napredovanje nego učenci. Visoka šola v Carigradu je odprta za ženske. Vlada jih celo pošilja v dosego najvišje izobrazbe na vseučilišča na Francosko, na Angleško, v Nemčijo in Švico.

Povsod po novodobni Turčiji se širi mogočna ženska organizacija z enim in glavnim ciljem: 6 let trajajočo svobodo in enakopravnost ohraniti in obdržati za vedno!

*

Novejše iz letalstva.

Na španskem je bilo zadnje dni veliko razburjenje radi usode letalskega polkovnika Franko. Oberst Franko se je podal tokrat drugič v letalu, da bi

preletel Ocean. Že leta 1926 je tvegat kot prvi oceanski prelet, ki se mu je tudi posrečil. Od takrat je postal narodni junak Španije. Drznost ga je tudi obogatela, ker je dobival lepe denarne svote od države in raznih bogatašev. Leta 1926 je zapustil Franko v letalu Španijo pri Palosu pri Huelni, odkoder se je podal tudi Kolumb proti Ameriki. Iz Španije je frčal proti Azorskim in Kap Verdiškim otokom (med Evropo in Severno Ameriko), kjer je moral pristati nekaj časa. Najbolj težavni polet je bil od zadnjega otočja do obali Brazilije. Brazilijanske oblasti so mu šle na roko in tako se mu je posrečilo, da je pristal srečno v južnoameriškem mestu Rio de Janeiro, kjer so ga sprejeli Brazilijanci kot boga. — Tokrat je nameraval izvršiti polet na črti: Španija-Azori-Newyork in nazaj v 10 dneh. Če bi se mu bil posrečil polet, bi bil napravil pot 6150 km. Sreča mu ni bila mila in dne 22. junija je moral pristati z vodnim letalom »Numancija« za Azorskimi otoki na odprtem morju. Franko in spremljevalci so blodili z vodnim letalom od dne 22. junija do 29. junija po morju in jim je že bil pošel ves bencin. Dne 29. junija je zadela na ponesrečence angleška ladja za sprejemanje letal »Eagle«, jih vzela z aeroplanom vred na krov in jih otela na veliko veselje cele Španije.

Severoameriški list »Čikago Tribuna« je opremil v soboto dne 29. junija vodno letalo »Mutin Bowler«, ki je že začelo polet preko Kanade, Grönlandije, Islandije, na Norveško in se bo spustilo na zemljo v Berlinu. Vožnja je preračunana na pet dni. V letalu sta 2

pilota in 1 časniki poročevalec. Namen te vožnje bi naj bil: najti najbolj primerno zračno pot med Severno Ameriko in Berlinom.

Na Bodenskem jezeru pri mestu Lindau je ponesrečilo dne 29. junija letalo »D 1620«. V aeroplanu je bilo pet potnikov, 1 pilot in 1 letalovodja. Iz neznanega vzroka je letalo tresčilo iz zračne višine v jezero ter se pogreznilo na dno. Rešili so le dva težko ranjena potnika, vsi drugi so smrtne žrtve.

Najbolj moderno letalo. V nekoliko tednih predado prometu novo ogromno letalo Dornierovih delavnic ob Bodenskem jezeru. Krilna razprtina mu je 48 m, dočim je znašala pri doslej največjem Dornierovem aparatu 28 m. Površina kril meri 467 kvadratnih m. Letalo bo imelo 12 motorjev po 500 k. s., skupaj torej 6000 k. s. Doslej največje letalo je razpolagalo samo z 2000 k. s. »Grof Zeppelin« pa z 2250 k. s. Prazni aparat tehta 35 tisoč kg, brzina mu bo lahko 250 km na uro. Kabine bodo sprejele lahko 60 potnikov, posadko bo tvorilo 10 mož. Letalo ima električno kuhinjo in je zgrajeno iz duralumnija.

Kedaj se bo podal zrakoplov »Zeppelin« na polet krog sveta? Vodja »Zeppelina« dr. Eckener je izjavil te dni v Berlinu, da se bo podal zrakoplov krog 10. avgusta na polet krog sveta. Dan odhoda se bi lahko zakasnil radi neugodnega vremena, ali kakih popravil na motorjih. Pristala bo zračna ladja na tem poletu le v: Tokiju na Japonskem, na ameriškem polotoku Kalifornija, na letališču Lakehurst blizu Newyorka in od tamkaj bi se vrnila nazaj v Friedrichshafen ob Bodenskem jezeru.

Cisto stanovanje, belo perilo, snažna in umita deca vse

to je znak

zdravja in blagostanja.

Pot do tega je za vsako gospodinjico dosegljiva. Kupuje in pere naj dosledno le

pravim terpentinovim milom Gazela!

GAZELA MILO

Človeška radovednost.

Naslednji vzgledi nam naj pokažejo, kako skuša novodobni človek zadostiti radovednosti glede številke:

Izračunali so, koliko črk bi bilo treba, da bi se zabeležile vse številke od 1 do 1 milijarde v besedah. Znašalo bi: 45.032.998.006 črk. Ako bi hoteli 45 milijard črk natisniti, bi narasla ogromna knjižnica od več nego stotisoč zvezkov v velikosti leksikona. Besede od 1 do 1 milijarde bi šteje 13.235.000.002 zlogov. Vzemimo, da rabimo na 1 minuto za izgovor 250 zlogov, bi torej preteklo 101 let, predno bi izgovorili številke od 1 do 1 milijarde. Milijarda je bila v mirnih časih neznan pojem, ki je prišel na dnevni red po prevratu. Da si lahko predstavimo 1 milijardo, navajajo danes ta-le vzgled: Od Kristusovega rojstva do avgusta 1903 je pretekla 1 milijarda minut. 1 milijon sekund mine v dveh tednih.

Neki Nemec je izračunal, da lahko napišemo z navadnim peresom v 1 uri 33 vrst po 50 črk, torej 6600 črk. 50 črk je na dolžino 20 cm. Pisava 1 ure znaša v dolžini 26 in pol metra. Pisalni stroj piše na leto (300 delavnih dni) po 8 ur dnevno in na uro 6 strani po 25 vrst, torej 18 milijonov črk.

Angleži so izračunali, da ima rdečelasec na glavi 92 tisoč las, rumenolasec 118 tisoč, črnolasec 135 tisoč.

Amerikanci ugotavljajo v številkah, da mahne krava na dan 41.152krat z repom. — Dnevno je na zemlji 44 tisoč neviht z 10 milijoni bliskov.

Površina človeškega telesa, njegova koža, znaša približno 1,5 kvadratnega metra. Dnevno izpuhti človeška koža 1 liter vode. Ako doseže človek starost 70 let, potem je izpuhtelo skozi njegovo kožo v tem času 20 tisoč litrov vode. Ta množina vode tehta 400 centov in bi na polnila ribnik v dolžini 5 m, 4 m na široko in 1 m globoko. — Človeško srce deluje kot sesalka in požene kri po cellem telesu približno 70 krat v 1 minuti, to je 4200krat v 1 uri, 100.800 krat v 1 dnevu in 2^{1/2} milijardkrat tekom 70 let. In to se vrši brez prestanka noč in dan. Najbolj hitro bije človeško srce v mladosti. Število srčnih udarcev znaša pri majhnem otroku na minuto 135, koncem otroške dobe le še 90, v mladeniški dobi 80, v moški 70 in v starosti 65. — Dojenčkova kri meri 37,75°C, pri odraslem človeku 36,85°C.

*

Tihotapstvo z alkoholom v ameriških morjih.

Združene ameriške države, kjer je strogo prepovedan alkohol, vzdržujejo ob morski obali posebno policijo, ki nadzira in preiskuje uvoz.

S tihotapljenjem alkohola iz Evrope v Ameriko se ne pečajo le revnejši sloji, ampak celo dolarski milijonarji. V zadnjem času je postalo tihotapstvo za ameriške bogataše nekaj šport, ki je na višku, kar se tiče tehnične iznajdljivosti. Tihotapcem so na razpolago cela brodovja najhitrejših in najbolj moder-

nih motornih čolnov, aeroplani in podmornice.

Te dni je krožil nad njujorško luko vojaški aeroplan. Pod čisto morsk gladino je zapazil zasidrano podmornico, ki ni last ameriškega vojnega brodovja, ampak tihotapske družbe. Letalo je obvestilo obalno policijo, ko je prišla ta na javljeno mesto, je bila skrivnostna podmornica že izginila.

Največ posla ima policija v vodah ob polotoku Florida, kjer kar mrgoli tihotapskih motornih čolnov in podmornic.

Na policijskih morskimi kartah so zaznamovana nekatera mesta belo — to so nedolžni kraji. Druga mesta so začrtana modro — to je že tihotapska črta. Rdeče pobarvane točke so najbolj nevarna gnezda.

Rdeča je črta od otoka Kuba do Floride preko Bahama otokov. Tukaj prekanijo tihotapci malodane vsako noč stražnike in spravijo po cele tone alkohola na varna in dobičkanosna skrivališča.

Birmini na Bahama otočju je glavno mesto za tihotapce. V starih časih so prežali pri Birmini na španske zlatom naložene ladje morski roparji. — Nekdanji morski roparji so se pretvorili danes v prekanjene tihotapce z alkoholom. Nekdanje zlato je danes — alkohol!

Ameriški tihotapci so organizirani v posebnih družbah. Vsem družbam načeljuje najbolj brihten in najbolj podjeten mož, katerega ne pozna nikdo pod pravim imenom, ampak mu kravijo »major«. Ta major se je boril v svetovni vojni na angleški fronti. Po vojni uporablja vojaško znanje za tiho tapljenje, ki ga je povzdignilo v večkratnega dolarskega milijonarja. Major načeljuje brodovju od 20 motornih čolnov in ladij. On narekuje cene utihotapljenemu alkoholu.

Prepovedano blago pripeljejo na tovrstni ladji na gotova mesta, kjer ga pretovorijo na hitre in lahko gibljive motorne čolne. Na čolnih roma tovor v zaboje, katere potopijo na dno morja in jih zasidrajo. Izpod morja še le prodajajo žgano pijačo na odjemalce.

Pred kratkem je zaplenila policija pri nekem pomorskem kapitanu karto, na kateri so bila skraja nerazumljiva znamenja. Ko so preiskali te točke, so zadeli na ogromno število na dnu morja shranjenih — polnih zabojev.

Policija in tihotapci se poslužujejo radija. Komu se posreči obvestilo nasprotnika, ta je v tem slučaju na dobrem. Včasih se pošiljajo potom radijo postaj napačna poročila, s katerimi skušajo prekaniti nasprotnika.

Razven poklicnih tihotapcev so ob Floridi »tihotapski roparji«, ki napadajo ladje tihotapke, jih izropajo in razpečavajo alkohol z ogromnim dobičkom.

Pred nekaj tedni se je pokazala na obali Floride ladja z dansko zastavo, da bi oddala 20 tisoč zabojev žganja. Parniku so se približali na dogovorjeno znamenje tihotapski motorni čolni in odpeljali prvi del blaga. Ko so ti izginili, je pribrel še en motorni čoln in uprašal, ali je še kaj alkoholne zaloge na parniku. Ko je prejel »da« odgovor,

je splezalo na ladjo nekaj mož tihotapskih roparjev in jo oropalo vsega prepovedanega blaga.

Leta in leta se vrši v ameriških morjih noč in dan boj med tihotapci in obalno finančno policijo.

*

Ptič ga je razkrinkal.

Ulica, ki je v Parizu na najslabšem glasu, se imenuje »Rue de Lappe«. Tukaj so prostori ter krčme, kamor se zatekajo svetovno prosluli lopovi.

V zgoraj omenjeni ulici v neki gostilni so imeli papagaja, ki je slišal na ime »Coquine«. Po cele ure je presedel ptič čisto mirno, ne da bi se zmenil za prihajajoče in odhajajoče.

Kljub temu je bila ptica priljubljena pri vseh gostih, da celo spoštovali so jo. Kakor hitro se je kedo približal kletki, se je potegnil papagaj v zadnji kot.

Ptiča je kupil krčmar pred leti na dražbi zapuščine umorjene Marije Busson za malenkostno svoto. Marija Busson je bila še mlada ženska iz sosedne ulice. Za njenega življenja je bil Coquine prav živahen, je znal brbljati noč ter dan razne vesele besede in je bil seve gospodinjin ljubljenc.

Lepega dne je izginila Marija. Okno njenega stanovanja je bilo odprto in sosedi so slišali papagaja, ki je kričal neprestano: »Usmili se me, Jim!« Ko niso videli Bussonke nekaj dni, so vlomili v njeno stanovanje. Policija je našla nesrečnico v mlaki krvi na tleh. Pogled na mrliča je bil tako grozen, da je pretresel s trepetom celo policijsko komisijo. Glava je bila odrezana od telesa in sicer z orodjem, ki je bilo popolnoma neznano še pariški policiji. Videti je bilo, kakor bi bila glava odžagana z žago z le tremi zobmi. Zločinec je skočil po umoru pri oknu in izginil neznano kam.

Vsa poizvedovanja za izsleditvijo morilca so se izkazala skozi mesece in leta zaman. Policija je imela edino oporišče papagajev krič in nič drugega.

Krvavo zadevo so pozabili čez nekaj časa in papagaj je romal k novemu gospodarju. Čudno je bilo le to, da je poprej tolikanj blebetavi ptič pri krčmarju popolnoma utihnil. Vse je hodilo gledat nekdanjega kričača, ki je pa trdovratno molčal in niti enkrat ni maral več ponoviti krika: »Usmili se me, Jim!« Krčmar in gosti so si prizadevali, da bi pripravili papagaja do vsaj delne živahnosti, a ni pomagalo nič!

Precej let za tem je bila krčma nekega dne dobro obiskana od tujcev, ki so prepevali prav na glas. Naenkrat pa se je papagaj stresel, skočil v ospredje kletke in kriknil: »Usmili se me, Jim!« Coquine je stegnil celo vrat iz kletke in ponavljal iz polnega grla zgorajne besede.

Papagajevo kričanje je osupnilo družbo. Vse se je gnetlo proti kletki. Med radovedneži je bil tudi zamorec, ki je pri kriku ptice nenadoma osupnil ter strahotno spremenil poprej mirni obraz. Prestrašeni zamorec je stopil h kletki, jo odprl, pograbil papagaja za vrat in ga zadavil s svojo goljatsko roko. Zadavljeno ptico je pognal jezno po

mizi. Vse je potihnilo v sobi pri tem ne pričakovanem prizoru. Le eden je izginil od družbe in se izplazil na ulico.

Zamorec si je opomogel od osuplosti, plačal in jo tudi odkuril skozi vrata. Komaj se je prikazal na cesto, že sta ga zgrabila dva policista, katera je ob vestil o doživljanju v prosluli krčmi poprej izginuli neznanec — detektiv. Na policiji je zamorec nekaj časa tajil, a pozneje je pa le priznal, da je umoril pred 6 leti tedajno svojo ljubico Marijo Busson iz ljubosumnosti. Odrezal jej je glavo z orožjem, ki je v navadi pri afriških zamorcih. Po krvavem činu je skočil kot človek pragozda z lahkoto z neverjetno visokega okna na ulico brez vsake poškodbe. Od tedaj je postal član zločinske tolpe in se je znal skrivati roki pravice. Papagaj je bil po preteku

6 let ona priča, ki ga je razkrinkala in maščevala umorjeno gospodinjico.

Kje je strah še danes najbolj ukoreninjen? Narodni pregovor pravi o strahu, da je na znotraj votel, krog in krog ga pa nič ni; a kljub temu menda ni bilo in ne bo na svetu človeka, katerega mu bi bil občutek straha neznan. Dejstvo je, da z napredkom in kulturo gineva strah. Danes je še strah najbolj ukoreninjen med divjaškimi narodi. Divjaku je strah spremljevalec od zibelke do groba in to skoro pri vsakem življenskem koraku. Radi bojzljivosti, ki je človeku prirojena, cvete med nekulturnimi narodi čarovništvo. Čarovniki so brihtni, nekaki glavarji divjakov, ki pa znajo plašnost svojih podložnih izrabljati v svojo korist.

Res, v javnost se dosti ne spuščamo, navzlic temu pa je med našim narodom že od nekdanj ukoreninjena hvalevredna smisel za vse potrebno in koristno v gospodarskem in prosvetnem oziru. Zlasti smo prijatelji dobrih časopisov in še v knjižnico izobraževalnega društva se pridno sega, da se duh bistri in je naš korak napredku dosleden in času primeren. Da se pri nas ta zavest že od nekdanj goji, evo Vam čitatelji in čitateljice »Slovenskega Gospodarja« — »Častitko biskupu Strossmayerju«, poklonjeno od bivšega vodstva našega bralnega društva od 19. III. 1888. leta, poslano po takratnem tajniku P. Miklavcu, pokojnemu pisatelju »Podravske mu«.

19/3 888

Vaša Prevzvišenost!

Napolnjeni od radosti, da je dal milostljivi Bog učkati Vaši Prevzvišenosti 50letnico Vašega tako plodonosnega dušpastirstva, hitimo poleg številnih drugih tudi mi, se Vašej Prevz. k temu pomenljivemu dnevu spoštljivo prikloniti ter izraziti Vam svoja čutila hvaležnosti in občudovanja. Hvaležnosti, zaradi tako neomejene ljubezni do slovanske narodnosti, katero Vaša Prevzvišenost nikdar ni tajila, niti se sramovala, a občudovanja pak zaradi doprinešenih žrtev k slogi med Slovani katoliškimi in pravoslavniimi. »Pa bo en hlev in en pastir!« te besede smemo skoraj obračati na Vašo Prevzvišenost, videč, da je čas imena Vašega in cenitev zaslug po vsem slovanskem svetu enako razširjena, in da ni nobenega, ki bi se v tem obziru z Vašo Prevzvišenostjo le od daleč meriti zamogel. Želeči torej, bivajoč skoro na vrhu Pohorja, naj bi Drava in Sava ponesla k slovenskemu dne k Vam naše pozdrave; naj bi Bog ohranil Vašo Prevzvišenost še na mnoga ljeta; naj bi se zveza Vaše Prevzvišenosti v po Vas slovečem Djakovaru še vedno bolj in bolj svetila, ponižno prosimo, blagovolite sprejeti tudi naše borne čestitke ter ohraniti nas v Svojem spominu in ljubavi, kakor i vse prave in zveste Slovence, se bilježimo z vsem največjim spoštovanjem

Vaše Prevzvišenosti

sluge pokorni.

Odbor bralnega društva v Ribnici:

Lipe Strajhar s. r., predsednik.

P. Miklavec, tajnik.

L. Držečnik s. r., predsednikov nam.

L. Miklavec s. r., denarn.

Jakob Kavčič s. r., tajnikov namestnik.

(Odgovor):

Velecienjeni gospodine!

Hvala Vam liepa na srdačnoj čestitci, koju mi o mojoj zlatnoj misli u naime slavnoga »bralnega društva« priposlali izvoljeste. Bog Vas dragi blagoslovio in vse čestite članove Vašega društva vsakim dobrom obilno nadario! Bog dragi blagoslovio krasnu Sloveniju krepio dragu našu braču Slovence u obrani svoga jezika, svojih prava i običaja! Bog dragi uskorio čas našega narodnjega iedinstva izmed brata Slovence

NAŠA DRUŠTVA

MLADENIŠKI TABOR NA GORI OLJKI.

V nedeljo, 21. julija, je velik fantovski tabor na Gori Oljki, tej prelepi točki Savinjske doline. Začetek ob 10. uri predpoldne. V cerkvi je pridiga za mladeniče, ki jo bode imel gospod pater iz Nazarja, in sv. maša. Po cerkvenem opravilu je fantovsko zborovanje. Govorijo: predsednik Prosvetne zveze g. dr. H o h n j e c, minister v pokoju profesor V e s e n j a k in razni mladeniči Sivinske doline, iz bližnjih krajev Šaleške doline in iz drugih sosednih krajev, — pridite v obilnem številu!

Slovenski Orli na prvem mestu!

Dne 7. julija so bile zaključene v Prahi orlovske slavnosti. Ob zaključku se je vršila slavnostna razdelitev nagrad. O pomenljivi zaključni prireditvi je pri neslo časopisje to-le poročilo:

Svečanost je otvoril minister dr. Šramek z daljšim govorom. V francoskem jeziku je pozdravil vse udeležence, posebno pa zastopnike mesta Pariza in Ljubljane. Predsednik mednarodne katoliške telovadne zveze se je zahvalil vsem, ki so pripomogli k sijajnemu uspehu svečanosti.

Nato so se čitali rezultati telovadnih tekem. Pri mednarodnem tekmovanju telovadnih vrst so dobili prvo nagrado Slovenci. Dobili so v dar darilo predsednika republike Masaryka, krasno vazo. Istotako so dobili darilo predsednika mednarodne katoliške telovadne zveze. Drugo darilo je dobila Francija, vazo trgovinskega ministra. Tretje mesto so zasedli Čehoslovaki, ki so dobili darilo ministra dr. Šrameka. Četrto nagrado je dobila Deutsche Jugendkraft iz Nemčije, darilo delovnega ministra. Peto mesto so zasedli nemški kršč. telovadci iz Češke, dobili so darilo voj-

nega ministra. Šesto darilo so dobili Belgijci.

Pri tekmah v lahki atletiki je dosegla prvo in drugo mesto Deutsche Jugendkraft iz Nemčije, tretje pa Amerika.

Pri ženskih tekmah so dobile prvo mesto Američanke. Pri prostih vajah članic je dobila prvo in drugo nagrado Češkoslovaška, tretjo pa Jugoslavija (Slovenke).

Pri prostih vajah članov so dobili prvo mesto Belgijci, drugo Jugoslovani.

Pri tekmi posameznikov si je priboril prvo mesto Slovenec Kermavner, a drugo Slovenec Ulaga.

Nagrade so se podelile ob velikanskem navdušenju navzočih. Potem je minister dr. Šramek zopet stopil na govorniški oder ter se zahvalil vsem, ki so doprinesli k uspehu orlovskih svečanosti, pred vsem pa predsedniku Masaryku (dolgotrajno odobravanje), potem pa ministru za narodno zdravje, zunanjemu ter železniškemu ministru. Minister Šramek se je nadalje zahvalil mestu Parizu, ki je poslalo na svečanosti svojega zastopnika, istotako tudi mestu Ljubljani. Nadalje se je zahvalil vsem delegacijam, pri čemer je posebno toplo govoril o jugoslovanski. Končno se je zahvalil tisku in sicer katoliškemu kakor tudi nasprotnemu, ker je objektivno poročal o orlovskih svečanostih. Zahvalil se je še županu in prebivalstvu mesta Prage ter posebno vsoki duhovščini, obema kardinaloma, papeškemu nunciju ter vsem škofom. Posebno toplo je govoril o ljubljanskem škofu dr. Jegliču, ki se je udeležil pred sedmimi leti orlovskih svečanosti v Brnu in ki je tudi sedaj kljub svoji 80letni starosti prišel v Prago. S vzpodbudo za novo delo je dr. Šramek zaključil svoj govor.

*

Društvena črtica.

Razveseljivo vsakemu rodoljubu pri našajo razni časopisi iz različnih krajev poročila o narodni zavednosti, ki daje podlago našemu kulturnemu napredku, kakor so: Prosvetna zveza, izobraževalna društva, mladinske organizacije, kmetijske zveze itd. Ali je kaj tudi pri nas na Pohorju narodne zavednosti? Ničesar skoro ni od tam čitati, kakor bi bili z deskami zaplankani! —

Scherbaum^{oo} kruh je najboljši in zdrav!

821

Hrvata a uskorio i čas vjerskoga jedinstva sa našom ostalom slovenskom braćom u crkvi katoličkoj!

Još jednom; topla Vam moja hvala i moj biskupski blagoslov!

Sa bratskom ljubavlju

Strossmayer s. r.

U Djakovu dne 26. 3. 888.

G. Petru Miklavcu, tajniku v Ribnici.

Romanje Krščanske ženske zveze v Rajhenburg pod vodstvom č. g. prof. P. Živortnika in predsednice gospe Baumannove je bilo letos prav posebno lepo. Udeležencev blizu 700. Ves čas povsod vzoren red in veselo, a vendar dostojno razpoloženje. Ugoden vtis je napravil na romarje prijazen sprejem v novi baziliki. Veličastna je bila v soboto zvečer ob 9. uri rimska procesija. V noči je zasvetilo okrog cerkve na stotine lučic, iz stotine grl so se glasilе globoko občutne Marijine pesmi. Je to bil viden izraz, kako dobiva naše ljudstvo pri Mariji luč in uteho za svoje življenje. Po rimski procesiji so priredile delavne rajhenburške Orlice romarjem akademijo. Posebno lepo številno romarjev, tudi mož in fantov, je bilo tokrat iz župnije Sv. Janž na Dravskem polju, ki so prišli pod vodstvom vlč. gospoda župnika Polaka, da pri lurški Mariji izpolnijo svojo obljubo. Njihov cerkveni pevski zbor je ves čas romanja neumorno skrbel za lepo petje. Prav posebna hvala gre č. g. trapistom, kateri so se odzvali naši prošnji in darovali sv. maše. Tudi železniški upravi, ki je dala romarjem poseben romarski vlak, kakor tudi prometnemu osebju, ki je šlo romarjem z vso prijaznostjo in postrežljivostjo na roke.

Gornja Radgona. Na Petrovo se je tukaj vršila dobro obiskana tombola Prosvetnega društva. Tem potom se Prosvetno društvo zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k dobremu uspehu tombole. Zlasti se moramo zahvaliti pridnim nabiralcem in nabiralkam kakor tudi darovalcem lepih darov. Društvo bo uporabilo čisti dobiček v prosvetne svrhe. Ko je med veselico po tomboli prišlo brzovjavno poročilo o veselem dogodku v kraljevi hiši, je ljudstvo hipno prirejalo viharne ovacije naši visoki kraljevi hiši.

Št. Janž pri Velenju. Naše Prosvetno društvo je priredilo na Petrovo svoj izlet v vinorodni in gostoljubni Št. Andraž. Bili smo gostje ondotnega društva in prisostvovali izvrstno podani igri »Stari Ilija«. Nastopili so samo razboriti in izvežbani igralci, oziroma igralke pod spretnim vodstvom gospoda organista in občinskega tajnika. Z njimi smo se veselili in jih na tihem občudovali, da so si v teku enega leta zgradili svoj lični Društveni dom in ga že tudi plačali. Stal je 15.000 dinarjev. Drugi dan (nedeljo) je bil skupen izlet na Oljko, kjer smo imeli svojo božjo službo, med katero je krasno prepeval skupni pevski zbor. Tudi mnogo drugega občinstva se je nabralo. Vesele in presrečne so bile urice našega skupnega bivanja. Le težko smo se ločili od vrlo gostoljubnih Bentandražanov. Dolžnost nam veli, da se še tudi javno zahvalimo neumornemu gospodu župniku, društvu in njega predsedniku. Bog vam tisočkrat povrni vašo ljubav in gostoljubje. Na svidenje v Št. Janžu! Mnogo koristnega imajo taki izleti. Društva se bolj spoznavajo, se med seboj ljubijo in podpirajo, se veselijo uspehov drugod, se navdušujejo za iste bilje in med seboj tekmujejo; z eno besedo: postanejo bolj katoliška v smislu katoliške akcije!

Kongregacijsko zborovanje vseh slovenskih župniških in akademskih kongregacij se bo vr-

šilo v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano dne 22., 23. in 24. julija t. l. Zborovanje se prične s pozdravnim večerom dne 22. julija in se nadaljuje dne 23. julija: po dva referata z diskusijo se vršita dopoldne in popoldne, in se zaključijo s sv. mašo dne 24. julija ob sedmih zjutraj. Udeleženci bodo imeli polovično vožnjo na železnici (legitimacije dobijo udeleženci pri zborovanju, vozni listek naj zato vsakdo obdrži), in brezplačno stanovanje in hrano v zavodu. Potrebna pojasnila daje ter pravočasna naročila sprejema do dne 15. julija Vodstvo kongregacijskega zborovanja v zavodu sv. Stanislava. Spored: V ponedeljek dne 22. julija: ob petih popoldne prihod in pozdrav. Večerna meditacija. V torek dne 23. julija: ob sedmih zjutraj sv. maša z nagovorom: dr. Gregor Rožman, pomožni škof. Ob devetih dopoldne 1. del: Naše posvečenje. Marija in kongregacija: Janez Jenko. Marija in liturgija: Maks Vraber. — Ob treh popoldne: 2. del: Naše apostolsko delo. Kongregacija in dijaštvo: Filip Žakelj. Kongregacija in katoliška akcija: Niko Kuret. — Ob osmih zvečer: Naš Veseli večer: V sredo dne 24. julija: Ob sedmih zjutraj: Zahvalna sv. maša z nagovorom in s skupnim sv. obhajilom: dr. Anton B. Jeglič, knezoškof. Romanje na Šmarno goro.

Trnovlje pri Celju. Prosvetno društvo ponovi na splošno željo občinstva v nedeljo dne 14. julija igrokaz »Prisega o polnoči v Sodinovi sušilnici zraven šole na Ljubečini.

Spominski dan

za vse borce Slovenije, kjerkoli so stali v težkih dneh vojne, bo na Brezjah dne 11. avgusta t. l.

Pričetek ob pol 10. uri. Cel dan sodeluje vrlo železničarsko glasbeno društvo »Sloga« iz Ljubljane in združeni pevci, ki prihite ta dan na Gorenjsko.

Dnevni red kot običajno.

Polovična vožnja je že dovoljena in siver od 9. do 13. avgusta t. l. z enosmerno celo vozovnico, potrdilom udeležbe na Brezjah in prosto vožnjo nazaj.

Tovariši! Naj zadoni iz naših prs dne 11. avgusta veličastna himna bratstva, ljubezni in zvestobe Bogu, kralju in trojedini nad vse ljubljani Jugoslaviji.

Dne 11. avgusta vsi na Brezje!

Glavni odbor ZSV v Ljubljani.

Zobozdravnik dr. med. univ. Dernjač Otmar se je vrnil in ordinira od 8. do 12. in od 2. do 5. ure. 828

Gospodinje, v Vaših rokah je blagostanje in zdravje Vaših družin! Berite današnji oglas »Gazela«.

Hlapca z dežele, vajenega konjem sprejme Šepc, Maribor, Grajski trg 2. 827

A 141/29—12.

Razglas.

V nedeljo dne 4. avgusta 1929 ob eni uri popoldne se bo v Šmartnem na Paki št. 23 razprodalo zemljišče in premičnine dne 1. 6. 1929 umrlega posestnika Železnik Blaža. Hiša št. 23 stoji ob cesti na najprometnejšem kraju in se v njej izvršuje trgovska obrt. Parcele ležijo v vasi in lahko služijo za stavbene prostore.

Informacije daje občinski urad v Šmartnem ob Paki in sodišče v Šoštanj.

Okrajno sodišče v Šoštanju, odd. I, dne 6. 7. 1929.

826

Pesmi, ki jih naj vadijo pevski zbori za Brezje:

Masne pesmi: Sattnerjeve št. 1, 3, 6, 10. **Marijine:** Slava Brezmadežni, 3. izdaja št. 10 in 19.

May, Rožni Mariji št. 4.

Ljudski napevi.

Obhajilne: Sattner, Slava Jezusu, št. 8, 24, 36 in 39.

Povsod Boga.

Pri litanijah običajni odpevi, pri rimski procesiji ljudsko petje.

Glejte na to, da nas bode dosti pevcovi!

Za letno orlovsko telovadišče so doprinesli številni prijatelji orlovstva dragocene kamenčke: 1000 Din je daroval mariborski župan dr. Juvan, 800 Din p. Rožman, po 400 Din dr. Somrek in dr. Jeraj, po 300 D dr. Hohnjec, dr. Veble, stolni župnik Moravec in dr. Schaubah, 200 Din prošt Matek; po 100 Din Žebot, Petelinšek, presvetla škofa dr. Karlin in dr. Tomažič, Gogala, dr. Dernovšek, Hrastelj, Trofenik, Stabej, dr. Wankmüller, Loriger, Hrovatin, Golec, kanoniki Časl, Vraber in Janežič. Živelj posnemovalci

Vinarska zadruga v Ljutomeru priredi prihodnjo nedeljo, dne 14. julija, po osmi sv. maši ob pol 9. uri dopoldne v prostorih Okrajne posojilnice strokovno predavanje o vinarstvu, katero poda znani vinarski strokovnjak oblastni vinarski nadzornik gospod Jos. Zupanc iz Ormoža. Ker je vinoreja za naš okoliš velevažna kmetijsko-gospodarska panoga, udeležite se tega velevažnega gospodarskega predavanja vsi vinogradniki in tudi vsi prijatelji naše vinoreje v velikem številu in da s tem pokazete vaše pravo zanimanje za to, osobito v sedanjem času tako važno gospodarsko vprašanje.

Maribor. V baziliki Matere Milosti so si lansko leto moške in mladeniči pod vodstvom delavnega gospoda p. Pavla ustanovili Apostolstvo mož, ki ima svoj nastop vsako prvo nedeljo v mescu. Zberejo se v frančiškovi kapelici v samostanu in od tam skupno odkorakajo v cerkev k skupnemu sv. obhajilu. Dobro bi bilo, da bi v to lepo organizacijo vstopili še vsi drugi moške mariborski. — Po vsem Mariboru dobro znanega sakristana v baziliki Matere Milosti gospoda Jakoba Nedelko je nedavno oplazila kap, a pod skrbnim zdravniškim nadzorstvom se je priljubljenemu gospodu Jakobu zdravstveno stanje že precej zboljšalo. — Mestna občina bo tudi letos poskrbela za tiste reveže, ki nimajo stanovanj. Stavbeniku gospodu Živicu je izročila zgradbo novih stanovanjskih hiš, ki bodo imele lepši slog nego one v delavski koloniji. Vsaka vila bo imela osem stanovanj, vsako po eno sobo in kuhinjo, in v vsaki hiši bo po ena pralnica in drvarnica. Sobe in kuhinje bodo po 5 m dolge in 4 m široke. Dve hiši bosta stali v Jadranski ulici (blizu artilerijske vojašnice), a drugih šest v Delavski ulici. Stavbe morajo biti gotove do 1. oktobra. Teh stanovanj pa ne dobi nikdo ta-

kih, ki se hoče šele priseliti v Maribor, ampak samo mariborske familije, ki so deložirane, al ki ne morejo na drug način dobiti stanovanj. Naj si torej zunanji ljudje ne mislijo, da bo mestna občina za to zidala stanovanjske hiše, da bi z dotokom zunanjih ljudi še povečavala stanovanjsko bedo. — Podjetni so naši trgovci. Trговец z manufakturom gospod Trpin na Glavnem trgu je dal na novo preurediti hišo v Vetrinjski ulici, ki jo je kupil od trgovca gospoda Starčiča. Prejšnji teden se je vselil v novo trgovino, a na Glavnem trgu je ostala njegova podružnica. V novi trgovini je v soboto od 11. do 12. ure delil svojim odjemalcem častoj ostanke raznega blaga. Naval na trgovino je bil tak, da bi skoro morala posredovati policija. — Trговец gospod Adalbert Gusel pa je te dni otvoril v preji Haberjevi hiši na Aleksandrovi cesti novo trgovino in točilnico brezalkoholnih pijač, žganja ter trgovino sadnih izdelkov ter kisa. Gospod Gusel je znan kot velik prijatelj revežev. Po zimi v najhujšem mrazu je daroval večje količine drv in premoaga ter okreplil za revne familije. — Naši Orli so se v torek srečno vrnili iz Prage in sicer so si na povratku ogledali še Gosposvetsko polje in Celovec.

Sv. Peter pri Mariboru. Pri spravljanju polnega soda v klet je ponesrečil Krejač Ivan iz Celestrine. Zlomil si je nogo. Odpeljali so ga v mariborsko bolnico. — Neki posestnik v Metavi je pogostil dva znanca iz sosedne vasi v svoji zidanici. Ko so se ga bili že precej nalezli, je gostitelj prijatelja spremil, med potjo so se sporekli in končno pošteno stekli, tako da bo imela opravka še sodnija. Ko bi se ljudje ravnali po zlatem Slomškovem pravilu: »pameti ga pijmo, da pamet ne zgubimo, koliko jeze, razprtij in sovraštva bi izostalo! — Letos poteče 60 let, odkar so se naselili pri Sv. Petru šolske sestre ter prevzele pouk na dekliški šoli, ki se je postavila v letih 1868—1869 večinoma na stroške tedanjega župnika gospoda Glaser Marka. Letos poteče tudi 40 let, kar je umrl Glaser Marko, kateri je blizu 47 let župnikoval pri Sv. Petru in ki si je pridobil nevenljivih zaslug ne le za župnijo Sv. Petra, temveč za ves slovenski narod, zlasti pa za lavantinsko škofijo. Saj je bil Glaser eden izmed največjih dobrotnikov in posešiteljev pri preseljevanju škofijskega sedeža iz Št. Andraža v Labodski dolini v Maribor, kar je veliki Slomšek sam mnogokrat priznal in zato ohranil tudi najiskrenjejšo prijateljsko vez do vzornega rodoljuba Glaserja. — Na Metavskem bregu stoji že od leta 1848 kapelica Matere božje. Podoba je bila svojčas na Marijinem oltarju v župni cerkvi. Pred vojno je bil v kapelici tudi zvonček, ki pa je bil med vojno odvet. Kapelica, daleč na okrog vidna, je zelo zapuščena in nujno potrebna poprave. Škoda bi bila, da bi ta vidni spomenik vere naših prednikov popolnoma razpadel. Metavčani in Terčovčani, pa tudi drugi župljani, ali bi ne bilo lepo, če bi o tej kapelici lahko pel pesnikom slovenskim: »Kapelica (cerkvice), vrh gore, kapelica bela, vsak dan pozdravlja te duša vesela! In če bi bil še v stolpiču zvonček, ki bi Vas dan za dnevom pozdravljal in zabil, ali bi to ne bilo veselo? Seveda je treba začeti in zapuščena kapelica se nekam milo in otožno ozira čez hribočke in doline, da bi zagledala svoje lastnice, ki so na kapelico nekam pozabile.

Ribnica na Pohorju. S skrbipolnim očesom je motril naš kmetič deževne dni, ki so trajali še preko enega tedna nepretrgano. Senožeti so vabili kosce, toda kako začeti, če solnca ni. Dne 2. t. m. se je vendarle zopet zjasnilo in odslej pojejo kose, da je veselje. Trava je zelo lepa, znatno lepša kot je bila lani, če ostane vreme stanovitno, bo krme prav dosti. Že bolj priletni možaki pa so poleg poudarjali (seveda pravo), da preobilica deža v tem času ne spridi samo krme, nego prav kvarno vpliva tudi na rž in krompir, ki sta jela kazati tačas svoj cvet. Sicer pa tudi pri nas obetajo setve poljnih uspehov, samo če vreme vztraja z lep-

šim licem, kot ga je pokazalo in nas Bog obvaruje hudih ur. Doslej nam je, hvala Bogu, bilo v tem oziru prizanešeno. Samo da nas upi le varali ne bi, kakor je mnoge bajno cvetoče sadje, ki pa se je naposled več ali manj izneverilo; jabolk bo malo, ponekod nič, hruške je tuintam še videti, vendar pa ni tretjina, kakor so obetale. Precej čudesa pa so vzbujali tudi neobičajno hladni dnevi koncem prošlega meseca; po planini je krilil celo sneg. — Posebnega junaka, vnetega za ugled Slovencev tudi izven domovine, se je izkazal tesar Anton Verhovnik, ki je žrtvoval v dobro stvar za delavca znatne potne stroške in se udeležil izleta v Prago.

Ormož. Dne 4. 7. so odkopali in obducirali truplo rajne 12letne pastirice Alojzije Tomažič iz Brebrovnika, pokopane že 8. junija. Imenovana je bila zadeta neki večer v glavo s strelom iz puške in je vsled tega umrla. Kmalu so se začele razširjati govorice, da strel ni bil popolnoma nedolžen, temveč da se za njim skriva neko grdo dejanje nad ubogo deklico, to dejanje pa da se je hotelo prikriti z dozdevno nesrečnim strelom. Vsled teh govoric je sodišče odredilo raztelesenje trupla, komisija pa je ugotovila, da govorjenje ni odgovarjalo resnici. — Zaradi suma, da je požigal po Lešnici in po okolici, je bil nekaj dni zaprt neki K. Toda ker mu nismo mogli dokazati, da je v resnici požigal, je bil izpuščen. Za zadnji požar pri Štuhecju je K. trdil, da ga ni mogel on zakriviti, ker je prespal ono noč za mrtvašnico na ormoškem pokopališču. Sum je enkrat padel, od zdaj bodo ljudje le še bolj pazili. — Triletna Micka Cvetko iz Cvetkovec se je v družbi svojega bratca-dvojčka igrala s kamenčki. Pa je bratec z dovoljenjem sestrice porinil kamenček v njeno uho. Ali šmentani kamenček: noter je šel sam rad, ven pa ga je moral vzeti gospod zdravnik v ormoški bolnici. O ti otroci! — Predstava v Društvenem domu na dan blagoslovitve novih umetniških kipov sv. Antona Padovanskega in sv. Male Terezike je vsem zelo ugajala. Kot se sliši, je Ljudski oder v Središču prepustil svojo dvorano za 21. julij, da Ormožanci tudi tam nastopijo. Če se bo predstava vršila, ne bo gotovo nikomur žal, ki bo prišel gledat. Prvi del bo veselo-smešen, drugi pa sveto-resen, a vsak zase podučen in zanimiv.

Sv. Lovrenc v Slov. goricah. Kam gremo dne 21. julja? V Št. Lovrenc, kjer boče odkrije spominskih plošč v vojni padlih vojakov. Od 8. do 9. ure dopoldne sprejem veteranskih in požarnih društev. Ob pol deseti uri otvoritev in blagoslovitev, potem sv. maša za padle vojake. Društvo starih vojakov bo imelo popoldne tombolo v gostilni Kaučič. V slučaju slabega vremena prihodnjo nedeljo. — Odbor.

Sv. Lovrenc v Slov. goricah. Smrt učitelja in drugo. V nedeljo dne 30. junija smo spremili k zadnjemu počitku gospoda Franca Sinko, vpo kojenega učitelja. Služboval je na Hrvaškem, v Cirkvenici in po drugih krajih. Po dolgi in mučni bolezni, večkrat spreviden s sv. zakramenti, je v 84. letu umrl. Rajni je bil brat g. Jožefa Sinko, tukajšnjega župnika in zlatomašnika. Pogreb je vodil gospod J. Poplatnik, župnik na Polenšaku, ob udeležbi veliko ljudi. — Na Alojzijevo smo pokopali učenko drugega razreda tukajšnje šole Terezijo Šegula. Bog jo je hotel imeti pri sebi, zato je utrgal nežno cvetko! — Letošnje leto je za naša društva leto obletnic. Dekliška zveza je v nedeljo dne 30. junija obhajala 20letnico svojega obstoja. Zjutraj so članice pristopile k mizi Gospodovi ter darovale sv. obhajilo za rajnega gospoda Kropivškega, ustanovitelja Dekliške zveze in za rajne članice. Popoldne je bila prireditev. Iz govorov in poročil se je spoznalo obilno Koristno delo DZ v teh 20 letih. Pozdrav vodstva DZ iz Maribora je prinesla gđc. Nežika Činžar, ki je spregovorila tople navduševalne besede našim dekletom. — Na lovrenčko nedeljo pa misli obhajati tukajšnji Orel 10letnico svojega obstoja združeno z blagoslovitvijo novega prapora. Obeta biti večja prireditev.

Šmartno ob Paki. Dne 7. t. m. je obhajal gospod Jurij Krajnc 40letnico, kar je postal učitelj. Imenovani je tukajšnji domačin. Pred 40 leti je tukaj nastopil službo učitelja. Ves čas do upokojitve (z izjemo enega leta) je tukaj služboval. Bil je izvrsten šolnik ter pri otrocih in starših zelo priljubljen. Njegovi učenci, ki so danes že čez 50 let stari gospodarji, še danes pravijo s ponosom: Jaz sem bil v šoli učencec gospoda Krajncja.

Ljubno. Od tukaj se pač malokdo oglasi v »Slov. Gospodarju« kljub velikemu številu naročnikov. Ako se pogovarjaš s tujci, kadar prihajajo v ta kraj v trgovskih poslih, izveš od njih, da se jim vidi vse drugače: hiše se prenavljajo itd. Pa tudi poveselimo se včasih. Na Petrovo so nas posetili celjski legijonarji, da so tukaj proslavili desetletnico osvobodilnih bojev na koroški fronti. V nedeljo nas je zapustil dosedajni gospod kaplan p. Kazimir. Naša mladina se ga bo dolgo spominjala, pa tudi pri Prosvetnem društvu bo ostal v hvalnem spominu!

Laško. Znani so laški sejmi zelo daleč na okrog in to radi krasne tukajšnje živinske pasme. Navadno so pa tudi dobro obiskani od strani živinorejcev in kupcev. Ker je sedaj vsak mesec živinski sejem tukaj, pride sedaj prvi na vrsto v petek dne 19. julija 1929, na kar se živinorejci posebej obveščate, ker smo kupce vabili. — V okraju letina kaže zelo dobro. Toda najbolj rečna vas Podvin v okraju Laško je to leto bila tako obiskana s točo, da je na kratko rečeno za eno leto zapisana usodi lakote. Prosilo se je merodajne oblasti za pomoč. Strašna zima, ki smo jo preživeli, je pobrala skoraj vse stare ljudi. Sedaj pa tukaj ni zapaziti nobenih nalezljivih bolezni ne pri ljudeh in ne pri živini. Ako se pa te pojavijo pri ljudeh, imamo skrbne zdravnike. Pri živini je pa ob vsakem povabilu takoj na licu mesta naš živinozdravnik gospod dr. Jerina. Kaj je ta človek vse to leto izvršil, navedemo drugje. Cepil je 4784 svinj proti rdečici v 913 hlevih. Koliko krat obišče hleve v drugih zadevah v raznih krajih. Kdor njega pazno zasleduje, kako se trudi in kako je vedno med narodom in dela za narod, se vprašaš, kako dolgo bo ta gospod še tako zdržal, da bo skoraj dnevno hodil po 14 do 18 ur po naših hribih.

Pišce. Smrtna kosa v pišeckem gradu. Ko je dne 15. januarja 1927 v Julijem Alfredom izumrla ravna linija baronov Mosconov, je dne 30. junija zatisnila svoje oči tudi gospa baronica Ida Alojzija Antonija, rojena baronesa Csegovics, ki mu je bila skozi 63 let zvesta zakonska družica, v 85. letu svojega blagoslovljenega življenja. Rada se je ponašala, da je od svoje zgodnje mladosti članica Marijine kongregacije. In ravno dne 2. julija, na dan Marijinega obiskanja, smo spremili tega plemenitega otroka Marijinega v slovesnem sprevedu iz grada v rodbinsko grobnico na pišeckem pokopališču k večnemu počitku. Blagorajnika je preživela dolgo dobo svojega življenja večinoma tu med našim ljudstvom in mu dajala najlepši zgled resnično pobožnega življenja. Rada je delila v dobrodelne namene. Njeno darežljivo roko bo pogrešala zlasti naša župnijska cerkev in farni reveži. Plemenita misel rajne gospe je bila, da je od leta 1890 naprej skozi več let vzdrževala na tukajšnji šoli v januarju in februarju ljudsko kuhinjo, iz katere so dobivali revni šolarji potrebno kosilo in da jih je večkrat obdarovala s čevlji in obleko. Veselili smo se zato z njo vsi, ko je bila od božje Previdnosti leta 1914 odlikovana z zlatoporočnim, leta 1924 celo z bisernoporočnim vencem. Ni slutila takrat, da jo bo tako hučo zaželo težko breme starosti. Toda kakor je znala v prejšnjem življenju marsikatero bridko uro Bogu udano prenesti, kakor si je znala s tolažili svete vere lajšati tudi dolgo trajne težave svoje starosti. Tako upamo, da se že veseli pri Bogu nebeške krone, po kateri je tako hrepenela. Piščani, ohranimo plemenito gospo v krščanskem spominu!

Marenberg. V nedeljo dne 14. julija 1929 je v Marenbergu proslava desetletnice osvoboditve Dravske doline. Najsrčneje se vabi vse one borce, ki so v letih 1918 in 1919 pripomogli, da je bila naša lepa dolina osvobodjena, da se udeležijo te proslave. Danes so ti borci raztreseni križem naše širne domovine, vsled česar nam ni mogoče povabiti vse osebno. O priliki te proslave se odkrije tudi nagrobni spomenik dne 8. maja 1919 tukaj za našo svobodo padlemu naredniku slovenskega planinskega polka Matiju Glad iz Breznika na Krajskem, ki počiva že 10 let v osvobodjeni zemlji brez križa in znamenja. Smatrali smo kot našo dolžnost, da se oddolžimo vsaj nekoliko njemu in vsem onim, ki so dali za našo svobodo svoje življenje, a počivajo sedaj v našo žalost pozabljeni od osvobodjenih državljanov v zapuščenih grobovih. Skromen nagrobni spomenik in bronasta spominska plošča, ki se odkrije istega dne pri vходу v faro cerkev, naj bodo znak naše hvaležnosti padlim borcem. Pridite društva v krogih in z zastavami, pevci in godbeniki prinesite slovenske pesmi glas v naše kraje! Posebno dobrodošle nam bodo narodne noše. Ko-

likor bodo zmogle naše skromne moči, hočemo skrbeti, da boste preživeli nekaj lepih uric v naših divnih krajih. Za polovično vožnjo na vseh vlakih v Sloveniji se je zaprosilo. S postavitvijo nagrobnega spomenika in dveh bronastih spominskih plošč ter z raznimi drugimi pripravami smo imeli ogromne izdatke, katerih pa naše skromne moči ne zmorejo. Vsled tega prosimo vse one, ki smo jim poslali položnice s prošnjo za prispevek, pa tudi vse druge, ki bi nam hoteli pomagati z denarnimi prispevki, da nam pošljejo iste s čekovno položnico na račun št. 15294 in naslov: Sreski odbor Narodne odbrane Marenberg. = Pripravljalni odbor.

„CLIO“
LIMONADNE TABLETE
789
Okrepčilo za vroče dni

„CLIO“ družba z o. z. Maribor

ZARAZVEDRILLO

Veliki Napoleon je bil babjeveren in je imel svojega preroka v nogavici. Njegova prva žena Jožefina pripoveduje o tem: »Sedel je na tla, slekel nogavice in vrgel eno za drugo z vso silo od sebe, zraven je govoril: da ali ne? Če je padla prva nogavica dalje od druge, je to pomenilo da, in narobe.«

Znano je, da dobivajo Španci pri krstu mnogo imen. Potujoči Španec je ponoči iskal v gostilni prenočišče. Ker so bila vrata že zaprta, je trkal na okno. Čez čas odpre gostilničar okno in vpraša: »Kaj želite?« — »Prenočišče.« — »In kdo ste?« — »Fernando Alfons Pedro Miguel Francesco Felippo Carolo Lopez!« — »Za toliko ljudi nimam prostora«, je vzkliknil krčmar in zaprl okno.

Vojvoda Norfolk je bil večkrat pijan. Nekoč je vprašal igralca Footeja: »Povej mi, kako bi se udeležil plesne zabave, da bi me nihče ne poznal?« — »Pojdi tja trezen«, mu je odgovoril prijatelj Foote.

Bogati kardinal Antonin Salviani je bil bolan na smrt. Kakor je bil poprej ljubitelj šal in veselja, je bil sedaj žalosten in zamišljen. Opica, ki ga je včasih razveseljevala s svojimi neumnostmi, je sedaj tiho posedala poleg svojega gospodarja. Ko so zdravniki obljubljali kardinalu le še 24 ur življenja, so porabili njegovi služabniki to priliko in odnesli vse dragocenosti in dragulje, kar so jih našli; le kardinal je moral mirno gledati to ravnanje, ne da bi mogel spregovoriti le besedico. Ko je videla opica, da odnaša služinčad toliko stvari, ni hotela zaostati. Hitela je k omari, kjer je visel kardinalov klobuk, si ga posadila na glavo in z neznansko smešnimi kretnjami bežala skozi vrata. Ko jo je kardinal gledal, se ni mogel vzdržati smeha; ves se je prepustil smehu in tedaj se mu je tvor v pljučih predrl in kardinal je kmalu nato — okrevl.

Za vlade španskega kralja Petra je ubil plemič nekega čevljarja. Sodišče ga je obsodilo, da ne sme leto dni v cerkev. Ta nepravična sodba je tako raz-

vezila čevljarjevega sina, da si je poiskal sam pravico in ubil plemiča. Bil je obsojen na smrt. Ko je čul kralj o tej zadevi, je razsodbo spremenil v toliko, da ni smel čevljar leto dni — delati čevljev.

Znani zdravnik Weckel v Hallu si je nekoč izposodil od nekega profesorja tamkajšnjega vseučilišča knjige. Po 8 letih mu je profesor pisal, naj mu knjige vrne. Weckel jih je vrnil, pa je ob enem obžaloval, da ni imel časa, da bi knjige prebral; pač pa je sporočil, da si jih prihodnjič izposodi za dalj časa.

Slavni slikar in kipar Michelangelo Buonerotti (umrl v Rimu leta 1563) si je dovolil s svojimi sovražniki ostro šalo. Nekoč je nek njegov kip tako navdušil slikarja Rafaela, da je primerjal mojstra z velikimi grškimi umetniki. Michelangelo je tedaj kip Amora zakopal in pridržal le odlomljeno roko z namenom, da prisili tudi njemu nenaklonjene sodobnike k podobni sodbi, kakor jo je izrekel Rafael. Čez čas so zakopani kip našli in vsi poznavalci so ga proglasili za delo iz najstarejše dobe ter pristavljali, da bi niti Michelangelo ne mogel kaj podobnega ustvariti. Tedaj je veliki mojster pokazal shranjeno roko in osmešil nasprotnike. — Istega kiparja je uprašal nekoč cesar Karol V., kaj misli o nemškem umetniku Albrechtu Dürer. Umetnik je odgovoril: »Če bi ne bil Michelangelo, tedaj bi bil rajši Dürer, kakor pa Karol V.«

Jean Poquelin de Moliere, slavni francoski pisatelj veseloiger (umrl v Parizu leta 1673) se je navadno posvečeval s svojo staro služkinjo. Bral ji je svoje veseloigre in čemu se je smejala, to je pustil, drugo pa, kar ni izzvalo služkinji smeha, je v rokopisu prečrtal. Služkinja je postala polagoma ocenevalka njegovih pisateljskih del. Nekega dne je hotel Moller preizkusiti njen okus in ji je prečital par nastopov Brecourta, igralca njegove družbe; pa vendar je ni mogel prevariti. Predno je dokončal, je stara služkinja dobrosrčno vzkliknila: »Ah, gospod, nikar se ne norčujte. Saj to ni vaše, to je za nič!«

Mož v sivi suknji.

Roman iz Napoleonove dobe. — Angleški spisala B. Orczy. — Prevedel Paulus.

(Dalje.)

»Da,« je odgovorila gospodična Filipa vsa v solzah. »Djal je nakit v notranji žep svojega površnika. Na pristavi sva se poslovila. Z roko mi je mahal v pozdrav in odpeljala sem se. To je bilo zadnjikrat, da sem videla mladega malopridneža.«

Gospodična Filipa je bila prepričana, da ji je grof Jack de Romaine ukradel smaragde in prezirno se je smejala, ko je gospod Cognard omenil, da je morebiti nesrečnega mladega človeka umoril in oropal kak zlikovec, ki je slučajno zvedel, da ima grof smaragde pri sebi.

»Dobro!« je pravila, »vaša zadeva je, da najdete ali moje smaragde in mi jih vrnete, — ali pa da najdete truplo umorjenega grofa de Romaine!«

In s temi zbadljivimi besedami se je gospodična Filipa poslovila ter pustila za seboj skrivnostni vonj nežno duhtečega parfuma in spomin na rahlo šuštenje svojih svilenih kril.

Komisar je pospremil gospodično Filipo na ulico.

Njegova čustva niso bila prav posebno prijetna in zavirljiva tudi ne, ko se je vračal v sobo. Mož v sivi suknji ga je čakal. In častivredni gospod Cognard je vedel, da bo sloki nebodigatreba prijel za ušesa njega in vse njegove uradnike radi stvari, ki — hm — ki je bila v tistih dneh čisto vsakdanja in navadna. Kaj je posebnega na tem, da navihan mladič prevari zaupljivo deklo? Kolikokrat je on, Cognard, že doživel take slučaje!

Zadeva je bila zelo enostavna! In lopova bodo dobili in smaragde tudi! Na vsak način! Saj se jih ne more iznebiti, da ga ne bi prijeli!

Tako je mrmral komisar po stopnicah, zatopljen v svoja premišljevanja in nevoljen nad sitnim človekom, ki ga je čakal gori v uradu.

In da bi bila ta vsakdanja zadeva v kakršni koli zvezi s chuani —? Kaj takega si je mogel izmisliti le domšiljavi detektiv iz Pariza —!

Toda ko je stopil gospod Cognard v sobo, so mu njegovi sami po sebi umljivi razlogi zledeneli na ustnicah.

Mož v sivi suknji je bil izredno resnoben,

Izšel je 11. II. zvezek!

Res niste že naš ročnik

Karl Magove knjige?

Ne čakajte, dokler se še dobi. Nad 1000 knjig že razprodanih, ostanek bo kmalu! Pišite Tiskarni sv. Cirila

Maribor.

Špartanskega zakonodajalca Likurga so uprašali, zakaj odreja, da bi se može ženili z dekletimi brez dote. Likurg je odgovoril: »Da bi revne deklice ne ostale same in da bi bogatih ne iskali radi denarja, pač pa da bi se vsak mož oziral le na značaj svoje bodoče žene.«

Kmalu ko je Ludvik XVI. zasedel francoski prestol, je v Franciji vsled predragega žita nastala lakota in narod je grozil z revolucijo. Minister vojvoda Burbonski, je ukazal kapitanu, poveljniku polka mušketirjev, naj strelja v zbrano množico in tako uduši nemire. Kapitan je odredil, naj vojaki pred ljudstvom nabijejo puške; nato se je odkril in nagovoril zbrano ljudstvo: »Gospoda, dobil sem nalogo, da poštelim vso druhal, ki se bo zbirala po mestu; radi tega vas prosim, naj odidejo vsi taisti, ki so dostojni, predno pade prvi strel!« Razume se, da so odšli vsi, ker ni hotel biti nihče druhal.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 6. julija so pripeljali špeharji 19 voz zaklanjih svinj, kmetje 2 voza sena in 6 slame. Zelo dobro založen je bil sobotni trg z zelenjavo. Svinjsko meso je bilo po 15 do 27.50 Din, seno po 60 do 70 Din, slama po 55 do 65 Din. Novi krompir 2 do 3.50, čebula 4, česen po 14 do 16, sveže zelje 1-8, kislo zelje 5, kislja repa 2, buče 2-8, gobe 1-2. Marelice 16-24, črešnje 4-6. Smetana 12-14, surovo maslo 36 do 40, jajca 1-1.50, med 20 Din. Pšenica 3, rž 2, ječmen 2, oves 1.50-1.75, koruza 2.50, ajda 2, proso 2.50-3, fižol 5-7, fižol v stročju 10, luščen grah 8 Din. 1 kokoš 35-37, par piščancev 25-65, raca 25-30, gos 50-70, puran 50-60, domači zajec 15-40 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejmem dne 5. julija 1929 je bilo pripeljanih 251 svinj in 1 ovca. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5-6 tednov stari komad 100 do 170 Din, 7-9 tednov 225 do 300 Din, 3-4 mesece 350 do 400 Din, 5-7 mesecev 450 do 600 Din, 8-10 me-

secev 700 do 860 Din, 1 leto 1000 do 1100 Din, 1 kg žive teže 10 do 12.50 Din, 1 kg mrtve teže 16 do 18 Din. ovca komad 130 Din. Prodanih je bilo 234 svinj in 1 ovca.

Gospodarska obvestila.

Trodnevni drevesničarski tečaj za delovodje drevesnic podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo. Kmetijska družba bo priredila v času od 1. do 4. avgusta t. l. trodnevni tečaj v družbeni drevesnici na Poljanah, ki bo v zvezi s teoretičnim in praktičnim poukom v drevesničarstvu s posebnim ozirom na okulacijo. Teoretični pouk bo dnevno od sedmih do devetih zjutraj, ostali čas se bo pa izrabil s praktičnimi vajami. Na tečaj se sprejme le določeno število, k večjemu 10 udeležencev, katerim se priskrbi prenočišče in vsakemu tečajniku bi se naklonilo dnevno po 15 Din. Za primer večje priglasitve se tečaj ponovi teden pozneje. Tečajniki se morajo zavezati, da se bodo pouka redno udeleževali. Prav marljivim se ob koncu tečaja podeli nagrada. Priglasitve na tečaj se sprejema le do 25. julija t. l., ki jih je nasloviti na Kmetijsko družbo v Ljubljani.

Cene žitu nižje kot pred vojno. Ker je cena pšenice in vobče žita padla na svetovnem trgu, je ta padec pritisnil na cene žita v posameznih državah. Tako je cena žita padla pod višino cen pred svetovno vojno. V Avstriji je razmerje takšno: v prvi polovici leta 1914 je pšenica imela vrednost 24.60 zlatih kron za 100 kg, rž 19.70 zlatih kron, kar odgovarja sedanji avstrijski vrednosti 34.42 šilingov za pšenico in 28.37 šilingov za rž. Sredi junija t. l. pa je cena pšenice za 100 kg padla na 33, za rž pa na 27.20 šilingov. Potem takem je cena pšenice padla za 7%, rži pa za 5% pod višino pred vojno.

Uvoz vina v Poljsko. V prvem četrtletju 1928 se je v Poljsko uvozilo 1751 ton v vrednosti 3,395.000 zlotov, v 1. četrtletju 1929 pa 1106 ton v vrednosti 2,696.000 zlotov. Največ tega vina in sicer več kot polovica je iz Francije, Ogr-

ska je uvozila 155.4 ton, Italija 99.7 ton, Nemčija 21.2 ton, Grška 15.3 ton. Kaj pa naša država?

Ptičji gnoj. Ob morski obali južno-ameriške države Peru je skupina golo-skalovitih otočkov, ki se imenujejo: »Guano otoki«. Otočje je brez rastlinstva, a vendar zgleda njega skalovje od daleč kakor najbolj živahno. Na njem gnezdi milijarde raznih v strogo južnem podnebnju živečih ptic. V dobi valitve je po skalah Guano otočkov eden ptič poleg drugega. Ptičev ne lovijo, pač pa daje vsakoletno ptičje blato najboljši gnoj, takozvani: »peruguanosuperfosfat«, kojega izvoz daje državi na leto težke milijone. Otočje je državna last in je v mesecih valitve prepovedano pod smrtno kaznijo, stopiti na otok. Otočje je odkril Evropi leta 1802 Aleksander Humbolt, ki je pripeljal kot prvi najboljši ptičji gnoj iz Amerike v Evropo.

Čevljarska obrtna zadruga Maribor naznanja vsem svojim članom, da se vrši tretja redna toletna vajeniška ter pomočniška preizkušnja v nedeljo dne 21. julija 1929. Prošnje za pripust k preizkušnji se vložijo najpozneje do dne 13. julija v pisarni zadruga v Mariboru, Orožnova ulica 6.

Vsem gozdnim posestnikom v vednosti! V naših gozdih se nahaja zelo veliko smrekavih storžev, kateri navadno odpadajo, ne da bi posestniku dali kakšnokoli korist, vendar se lahko tudi to blago proda po zmerni ceni ter da kmetu nekaj koristi. Storži od smrek se dajejo prodati meseca oktobra, novembra in decembra ter morajo iste mesce biti potrgani s smrek. V to svrhu se pozivajo vsi gozdni posestniki, kateri imajo te storže in želijo iste prodati, da se v vsaki občini skupno organizirajo glede nabiranja storžev na ta način, da se iz vsake občine dobi tega blaga vsaj za 1 vagon, najboljši bi bilo, da vzamejo to organizacijo v roke kmetijska društva, zadruga in druge kmetijske organizacije, koje vsaka v svoji občini organizira nabiranje storžev. Vsa nadaljna in potrebna pojasnila se bodo pa dobila od:

njegov blede, koščeni obraz je bil nenavadno strog in neizpros.

»Kje imate zadnja poročila o komtesi de Romaine?« je vprašal ledeno mrzlo. »Kaj je počela včeraj?«

Komisar je potihoma godrnjaje poiskal zahtevane papirje.

»Včeraj zjutraj je šla z materjo v cerkev. God sv. Andreja je bil.«

»Staj ženski s kom govorili?«

»Na potu v cerkev ne. Pa v cerkvi je bilo natlačeno polno ljudi, ni se ju dalo natančno opazovati. Utegne biti, da sta s kom pošepnili kako besedo.«

»Bojim se, da smo smaragde izgubili —. Pa vsaj zločinca moramo prijeti. Morebiti bo dal plen od sebe, če ga prav trdo primemo.«

»Gospod Fernand —!«

»Že prav, že prav!« je zamahnil detektiv z roko. »Vem, da niste vi krivi! V natlačeno polni cerkvi se da marsikaj opraviti, marsikaj skriti. Zlikovec nas je zaenkrat ukanil. Toda s tem še ni rečeno, da nam je ušel.«

Pošljite,« je dejal po hipnem pomisleku, »pošljite koj par mož na pristavo, pa takih, ki jim lahko brezpogojno zaupate, in jim naročite,

naj primejo Jacka de Romaine in ga privedejo sem!«

»Na pristavo —?«

»Da. Komtesa Marietta de Romaine se je zlagala, ko je pravila, da njenega brata od torca sem ni bilo več doma. Jack de Romaine je doma. To vem jaz.«

Koj ko sem prišel oni dan v St. Lô, sem sam nemudoma šel opazovat pristavo. Bil sem na preži tudi tisto noč, ko se je pripeljala gospodična Filipa z mladim grofom. Videl sem, da je izstopil Jack, ji zamahnil z roko v slovo, se obrnil in stopil k vratom. Vrata so se odprla in grof Jack je izginil v veži. Vse to sem videl, kakor sem dejal, na lastne oči. Ni torej res, kar je pravila komtesa Marietta, da ni prišel domov. Domov je prišel, na to stavim.

In od tistega trenutka dalje ni več stopil iz hiše. Tisto noč sem jaz bil na preži pred hišo z enim svojih mož. In od drugega jutra dalje sta prežala dva druga moja moža, eden pred hišo, drugi zadaj. Mož sta brezpogojno zanesljiva. In da danes nista videla, da bi bil grof Jack de Romaine prestopil hišni prag.

Morebiti da je sestra ali da je mati v cerkvi izročila smaragde kakemu zaupniku in zavez-

Hmeljarstvo nese, a samo onemu, ki zna kmetijski in kmetijski prodati. Kupite zato knjigo Hmeljarstvo! Stane Din 50, vezana Din 60. Dobi se v Čirlovi tiskarni v Mariboru.

Dragotina Korošec v Šmartnem ob Paki, na kateri naslov se naj interesentje obračajo.

HMELJARJI, UREDITE SUŠILNICE!

Konkurenca v produkciji hmelja je vedno večja in brez dvoma se bo prodal v bodoče le prvovrsten hmelj po primerni ceni. Prav mnogo našega, sicer prvovrstnega hmelja pa se pokvari pri sušenju; temu so največkrat krive sušilnice, ki slabo vlečejo ter hmelj preješparijo in sežgo kakor pa posuše. Le v res dobri in pravilno urejeni sušilnici je mogoče hmelj dobro posušiti. Imamo sicer precej sušilnic, toda le malo res dobrih. Napake so večkrat prav malenkostne ter je mogoče navadno brez večjih stroškov tako sušilnico preurediti, da suši hitro, enakomerno in pri nizki toploti.

Marsikateri hmeljar je sicer nezadovoljen s svojo sušilnico, vendar si ne zna pomagati. Za vsa potrebna tozadev

na navodila in pojasnila se je obrniti na Okrožni kmetijski urad (Oblastno hmeljarsko nadzorništvo) v Celju, s posebno prošnjo (kolek 5 Din) za brezplačen pregled sušilnice. Najbolje je, ako vsak interesent prijavi svojo sušilnico za pregled na občini, občina te prijave zbere in vloži skupno prošnjo na omenjeni urad (prošnja koleka prosta). Na določen dan bo prišel oblastni hmeljarski strokovnjak ter vsakemu na licu mesta dal brezplačno vsa potrebna navodila za preureditev sušilnice. Tudi kdor hoče postaviti novo sušilnico, lahko dobi ob tej priliki vsa potrebna navodila in pojasnila. Vse tozadevne prošnje je vložiti najkasneje do dne 20. t. m., na kasneje prispelne se ne bo moglo več ozirati.

Hmeljarji, posvetite sušenju hmelja največjo pažnjo, da si ne pokvarite pridelka, temveč ohranite dobro kakovost in dosežete boljše cene!

*

Izreden prispevek za prekomerno uporabo državnih cest.

Čl. 22 zakona o državnih cestah z dne 8. maja 1929 določa: »Kdor povzroča znatno večje stroške za vzdrževanje državnih cest nego ostali (interesenti), mora plačevati vsako leto izreden prispevek za vzdrževanje prekomerno ukoriščane ceste. Ta prispevek se določa sporazumno med gradbeno sekcijo in onim, ki cesto ukorišča. Prispevek mora biti tolik, da se z njim po možnosti pokrivaajo vsi večji stroški. Ta sporazum postane pravomočen, ko ga odobri gradbena direkcija. Če se sporazum ne doseže, določi višino prispevka gradbena direkcija. Ta prispevek se polaga v denarju ali v materialu pri pristojni gradbeni sekciji ter se mora uporabljati za vzdrževanje samo onih cest in njih delov, za katere je bil pobran.«

Z ozirom na to zakonsko določbo je minister za javne gradbe izdal 1. julija t. l. okrožnico na vse gradbene direk-

cije o plačevanju tega izrednega prispevka, v kateri nareja:

»1. Prispevek mora plačati vsaka oseba ali ustanova, ki prevozi na 1 km več ton blaga ali potnikov, kakor pa v primeru normalnega prometa na tem delu ceste.

2. Prispevek mora plačati tudi oni, čigar transport po toni in km ni izjemoma večji od normalnega, ako pri tem transportu uporablja prevozna sredstva, ki se razlikujejo od normalnih v prometu in ki s svojo težino, konstrukcijo ali brzino posebno kvarijo ceste.

3. Gornji prispevek morajo plačati oni, ki prepeljujejo svoje blago po državnih cestah le v jesenskem in zimskem času, ker ni vseeno, ali se gotovo količino blaga prevaža v teku vsega leta, ali pa samo v vlažnem času.

4. Prispevek plačajo:

a) industrijska podjetja, ki uporabljajo ceste za prevoz svojih sirovin in

izdelkov, pa najsi vrše ta prevoz z lastnimi ali tujimi sredstvi.

b) osebe, ki se bavijo z izkoriščanjem gozdov in rudnikov ali temu podobnim in ki se poslužujejo cest za prevoz svojih proizvodov.

c) Osebe, ki se bavijo s prevozom potnikov ali blaga, v kolikor razpolagajo z organiziranim delom in s prometnimi sredstvi, kakoršna so avtobusi in tovorni avtomobili s prikolicami ali brez njih.

d) Vsi oni, ne glede na količino prevoženega blaga in prevoženih potnikov ki uporabljajo nedovoljena vozila, to se pravi vozila, ki zaradi svoje teže ali s svojo konstrukcijo ali brzino na poseben hud način kvarijo cesto.

Od tega prispevka so oproščeni:

a) potniški avtomobili in druga potniška vozila, ki služijo za osebno uporabo.

b) potniški avtomobili ter tovorna in navadna vozila, ki se uporabljajo za prevoz potnikov, ako lastnik z vozilom vzdržuje sebe in svojo rodbino in ako je to prevažanje glavni poklic (na primer fijakar ali šofer).

c) Vsa tovorna, konjska ali volovska, kmečka ali špediterska vozila, ki se uporabljajo za lastno potrebo ali za potrebo drugih, ako živi lastnik od teh vozil in ohranja svojo rodbino. Ako pa ima nekdo več potniških avtomobilov za prevoz potnikov ali uvede organizirani potniški promet s potniškimi avtomobili med posameznimi kraji, plača prispevek kakor potniški avtomobili.

Prispevek se plača tudi od tovornega avtomobila, s katerim se prevaža lastno blago med posameznimi kraji.

Prispevki po tem zakonu se morajo odmerjati najdalje do 1. julija in izterjati do 1. oktobra vsakega leta.

Prispevki se odmerijo v prvi vrsti v naturi, a šele nato v denarju.

Gradbene direkcije morajo najdalje do 15. decembra predložiti ministrstvu poročila o odmerjenih in izterjanih prispevkih po posameznih sekcijah za tekoče leto.«

niku. Tega ne vemo. To pa vem,« je dejal mož v sivl suknji odločno in prepričano, »to pa vem, da tiči Jack de Romaine doma v pristavi še sedaj razen če ga ni sam vrag odnesel skozi dimnik.«

»Ni ga vraga, ki bi moje ljudi prevaril!« je dejal komisar podjetno. Detektivove krepke besede so ga potegnile za seboj v kljub njegovi prirojeni udobnosti in počasnosti. »V dobri uri bomo imeli zlikovca, gospod Fernand! Vso čast našega policijskega komisarijata vam stavim na to! In smaragde bomo tudi imeli!« je pridjal s poudarkom. »Razen če jih tatovi že niso spravili na varno, seve.«

»Tako je prav!« je pohvalil mož v sivl suknji vzpodbudno. »Moji ljudje so še na pristavi. Pomagali vam bodo. V malem prstu imajo vse, kar je treba vedeti o tajnih vratih, o skrivališčih, zakotjih in sličnih pribežališčih takih lopovov.

Ne dajte se prevariti! In ne pozabite, da Jack prav gotovo še tiči kje v pristavi! Preiščite vsak kot, obtipajte vsako steno! In — pripeljite ga sem! Sedaj pa pojdite in se pripravite! V dobri uri pridem za vami.«

3.

Trda tema je že bila, ko je prispel mož v sivl suknji na pristavo.

Pri vrtnih vratih je stal gospod Cognard. Koj ko je zagledal suhljato postavo detektivovo, je pohitel k njemu, kar so mu dale njegove kratke noge in njegova obilna, rejena postava.

»Nič —!« je hlastnil brez sape.

»Kako mislite — nič?«

»Prav kakor sem povedal, gospod Fernand! Preiskali smo podrtijo od kleti do slemena. Ženski sta gori, moji ljudje ju stražijo. Nista ugovarjali, nista nam branili. Prav nič. Pa povem vam,« je pridjal in si brisal znojno čelo, »povem vam, niti miška ni skrita v hiši! Preiskali in pregledali smo vsak kotiček in vsako luknjo, pa nič nismo našli!«

»Kaj še!« Mož v sivl suknji je nagubal čelo.

»Spreglasli ste kaka skrita vratica —!«

»Vprašajte svoje lastne ljudi, ki o njih pravite, da jim lahko popolnoma zaupate!« je zagodel komisar. »Ves čas so iskali z nami.«

»Ste vprašali tudi ženske?«

»Seveda! Druga ne vesta povedati, ko tisto zgodbo, ki jo je nama pravila komtesa.«

»Ali ne vesta ti dve ženski, da sem jaz — jaz, član tajne policije Njegovega veličanstva, da sem na lastne oči videl vstopiti tisti terek zvečer grofa Jacka de Romaine v tole hišo in da lahko pri-

SOCIJALNO VPRAŠANJE

spoznavaj in pomagaj rešiti! Zato si kupi dr. Je-rejevo knjigo: »Socialno vprašanje« za Din 28.— v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Zdrav ali bolan

vedno treba dobro milo. Slaba mila so naredila že mnogo škode. Kot res dobrim milom zdravja in lepote i v najvišjih krogih se daje prednost Fellerjevim Elsamilom, in to: lilijino, rumenjakovo, glicerino, boraksovo, katanovo ter milo za britje. Ta vsebujejo dobro delujoče sestavine. Za poizkus 5 kom. Elsamila po izbiri se pošilja za vnaprej poslanih 52 Din franko lekarnar Feller, Stubica Donja, Elsatrg 241, Hrvatska. Za pranje glave: Elsamil Shampoo 3 Din 30.

484

Razpis ofertne licitacije.

Cerkveno-kodkurenčni odbor na Ptujski gori razpisuje ofertno licitacijo za zidarska, kamnoseška, tesarska in mizarska dela pri popravilucerkve, nadarbinskih poslopj in zida okoli cerkve na Ptujski gori.

Seznam vseh popravil in pogoji so na vpogled pri županu na Ptujski gori, kamor naj se pošljejo pismene ponudbe najkasneje do dne 22. julija 1929.

Odbor si pridržuje pravico oddati dela ne glede na višino ponudbe.

Cerkveno-konsurenčni odbor na Ptujskogori, dne 6. julija 1929. 819

Safarja za takojšnji vstop se sprejme za večje posestvo. Prednost imajo kmečki sinovi z dovršeno kmetijsko šolo, samskega stanu in večletno prakso v starosti 28 do 30 let. Ponudbe s prepisi spričeval je vposlati upravi »Slovenskega Gospodarja« pod značko »Safar 1929«. 815

Sodarske pomočnike sprejme pri prosti hrani, stanovanju in perilu: Franc Repič, sodar, Ljubljana, Trnovo. — **Vajenec**, ki je že več nekotika tega dela, se sprejme istotam. 805

Sedlarskega vajenca, zdravega, poštenega, takoj sprejme Jožef Jug, sedlar, Zalec. 639

Dobičkanosna, velika nadstropna hiša blizu farne cerkve- sposobna za vsako trgovina, poleg tega imeniten vodni pogon z vso opravo prodam zaradi družinskih razmer za zelo ugodno ceno. Dam tudi na obroke. Več pove: Anton Štante, Poljčane. 812

Dve svinji za plemo stari po 8 mesecev ima na prodaj Vinarska in sadjarska šola v Mariboru. 789

Svarilo. Podpisana izjavljam, da nisem plačnica dolgo, katere bi napravil v mojem imenu moj mož Janez Graber. Kdor od njega kaj kupi od skupnega premoženja ali mu da posojilo, stori to na lastno odgovornost. Griber Barbara, posestnica v Gačniku 6. 824

Posestvo 18 oralov se proda ali da v najem le samo resnim kupcem. Močna 18, Sv. Marjeta ob Pesnici. 822

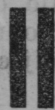
Razumen viničar se sprejme s 4-5 delavskimi močmi, prednost ima zvečetnimi spričevali. Naslov v upravi lista. 821

Več polovnjakov jabolčnika proda Fuš Ivan, Gačnik, Pesnica. 818

Konjarja

(kočijaža) in kravarja išče grajščina na Pragerskem. 786

Oglašujte

v Slov. Gospodarju.

V neizmerni žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naša predobra žena, oziroma hčerka, sestra, svakinja, gospa

Roža Kozar, roj. Pavlič

učiteljica

dne 1. julija 1929 ob 10. uri v Veržeju nenadoma, previdena s sv. zakramenti, v Gospodu zaspala.

V Veržeju, dne 1. julija 1929.

Žalujoči:

Kozar Franjo, šolski upravitelj, mož **Marija Pavlič**, mati, **Ana in Marija**, sestri, **Jakob Jančar**, svak, ter vse ostali sorodnik.

ZAHVALA.

Ob smrti svoje nepozabne žene, gospe

Rože Kozarjeve

učiteljice v Veržeju

mi je došlo toliko tolažilnih izrazov sočutja, da se ne morem vsakemu posebej zahvaliti. Bodi vsem tem potom moja iskrena zahvala.

Posebne hvale sem dolžen častiti duhovščini, zlasti gospodu častnemu dekanu Josip Weixlu od Sv. Križa, kakor tudi učiteljstvu, ki je v tako častnem številu iz vsega lautomerskega sreza in iz Prekmurja spremilo drago pokojnico na zadnji poti.

Hvala gospodu sreskemu nadzorniku F. Karbašu za iskrene besede ob njenem grobu, pevcem za ganljive žalostinke in končno vsem prijateljem ter znancem, ki so jo tolažili v težki bolezni in darovali toliko lepih vencev ter cvetja na njen grob. Vsem moja najiskrenejša zahvala!

V Veržeju, dne 5. julija 1929.

Franjo Kozar, šolski upravitelj.

820

„Smeh in jok — naših otrok“.

Berite knjigo »Iz otroških ust« L del Din 8,50, II del Din 13.— Kupite jo v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

sežem, da vso tisto noč hiše ni zapustil, prav kakor moji ljudje prisežejo, da od tistikrat pa do danes ni prestopil hišnega praga?»

»Vse to sem jima povedal.«

»In kaj sta odgovorili?«

»Da naj nam zadevo pojasni tisti človek, ki se je potikal okoli pristave ono noč, ko je gospod Jack de Romaine nosil dragocene smaragde v svojem žepu,« je bodeče povedal komisar.

Strogi obraz detektivov se je razlezel v smehljaj.

»Ti lopovi so navihani, bolj nego sem si mislil!«

»Lopovi —?« je zagodrnjal gospod Cognard. »Jaz za svojo osebo ne verjamem da bi bili. Če je gospod Jack de Romaine v torek zvečer stopil v hišo in je od tedaj ni več zapustil, kje bi torej naj bil? Povejte mi to, gospod Fernand!«

»Mar mislite, da sem ga jaz umoril?« je hladno vprašal detektiv.

In pustil je gospoda Cognarda na cesti ter stopil v hišo.

Grofica de Romaine ga je sprejela s tisto prezirljivo oholostjo, ki je lastna takim ljudem, kadar jih kdo dolži nizkotnih dejanj.

»Grof de Romaine,« je odgovarjala s hripa-

vim, visokim glasom na detektivova vprašanja, »on je plemenitaš iz ene najodličnejših in najstarejših rodbin Francije! In tak plemenitaš ne krade smaragdov gledališkimi igralkam, zapomnite si to! Ako jih je moj sin, kakor tisto dekle trdi, res imel tisto noč pri sebi, potem morate pač vi, ki ste se prav tisto noč plazili krog mojih oglov, vi, pravim, morate vedeti, kam so izginili!«

»Vaš sin je v torek po noči stopil v tole hišo in je od tistihdob ni več zapustil!« je poudaril detektiv hladno in odločno.

»Torej prosim lepo, poiščite ga!«

Komtesa Mariette ni zaostajala v oholosti za materjo. In niti trenutek ni bila v zadregi za odgovor, pa naj jo je tajni detektiv še tako križem izpraševal.

Toda ko je mož v sivi suknji odšel po sobah, da sam razreši uganko, ki je tako vztrajno kljubovala njegovim najspodobnejšim ljudem, je poiskala komisarja in ga z neprikrito jezo vprašala:

»Kdo je ta človek, da si drzne žaliti in mučiti mojo mater in mene s takimi krivičnimi sumničenji? Zakaj ga nihče ne pokliče na odgovor —? Katera je tista skrita roka, ki ga ščiti pred policijo in sodiščem?«

NA POLJANI — najboljša Meškova povest je zopet na razpolago. Vsakdo naj jo še to zimo prebere! Stane Din 25, vezana Din 38. Naroča se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Najvarneje in najugodnejše se nalaga denar pri pupilarno varnem zavodu ki obstoja že 64 let

CELJSKA MESTNA HRANILNICA

v Celju, Krekov trg (v lastni palači pri kolodvoru)

Prihrankom rojakov v Ameriki, denarju nedoletnih, ki ga vlagajo sodišča ter naložbam cerkvenega in občinskega denarja posveča posebno pažnjo.

Za hranil. vloge jamči poleg premoženja hranilnice

še mesto Celje

z vsem premoženjem in vso davčno močjo.

Hranilnica daje posojila na zemljišča po najnižji obrestni meri. — Vse prošnje rešuje brezplačno.

VOZNI RED

veljaven od 15. maja, je izšel. Dobi se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in stane

2 Din

Velik promet - majhen dobiček!

O tem Vas prepričajo moje cene, ker lahko dobite že za 320 Din fine štofaste moške obleke in že za 135 Din lepe štofaste obleke za dečke. Pravtam se dobé tudi najrazličnejši štofi za moške in ženske obleke po izredno nizkih cenah. Na izbiro je tudi več sto drugih predmetov! Vse po najnižjih cenah!

Za obilen nakup se priporoča trdka

IVAN MASTNAK, CELJE

Kralja Petra cesta št. 15 322

Veletrgovina z železnino PINTER & LENARD, MARIBOR

ALEKSANDROVA CESTA 32-34

Traverze, cement, železo, poljedelsko orodje, kovanje za stavbe, orodje za kovače, mizarje itd., štedilniki, kuhinjska posoda, v veliki izbiri in po najnižjih cenah.

„JAVA“ pšenična kava

Razpošiljamo jo tudi po pošti v zavojih po 5 kg za 70 Din če se denar naprej pošlje ali pa po povzetju za 75 Din. Povzetje je 5 Din dražje. Poštnino plačamo mi. Vsakemu 5 kg zavoju „JAVA“ pšenične kave je kot darilo pridjana ena lepa skodelica za kavo. Kdor pošlje 2 Din v znamkah dobi vzorec 100 gr „JAVA“ pšenične kave poštne prosto. Sprejememo za vsak večji kraj zastopnika.

Pražarna kave „JAVA“ K. D. Beograd, Lomina ulica 11/e

Pohištvo — Preproge
posteljnina, vložki, modraci, zastori, posteljne odeje, pohištvena tkanina i. t. d. najboljša in najceneje pri **KARLU PREIS, MARIBOR, Gosposka 20**
Brezplačni ceniki. 581 Brezplačni ceniki.

Prodaj večjo množino **sadjevca**
Gamzer, Zg. Sv. Kungota, 785

Kašo proseno kakor ječmeno, izdelujo in izmenjava pod najugodnejšimi pogoji paromlin Ehrlich, Pesnica. 754

Poštarne znamke, stare, kupuje Veljko Sikšek, Kladanj v Bosni. 759

Krajnike in vsakovrstne deske odda po najnižji ceni paromlin in žaga Ehrlich, Pesnica. 755

Jabolčnik, prvovrsten prodaja Kosi, Petrovče (Mirazan). 611

Kravarja sprejme Križniška uprava, Velika Nedelja pri Ormožu. 811

Jamčene gnojnične pumpe 500 do 600 D, brzoparilnice (Alfe) 500 do 1600 Din dobite samo pri Matiji Mulec, stavbeno galanterijsko kleparstvo, Ljutomer. Sprejemem vajenca. 779

Lastin za čevlje dobite v trgovini Fr. Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. 804

Barve vse vrste, firnež, lake za slikarje dobite v trgovini Fr. Senčar, Mala Nedelja. 685

Krasni gotški leseni luster pripraven za cerkev proda g. Vincetič, Maribor, Slovenska ul. 10. 808

Dobro, zdravo in po ceni domačo pijačo si sami napravite z esenco

Mostin.

Istotako dober rum z rumovim cvetom oboje dobite le v Drogeriji Wolfram, Maribor Slovenska ulica. 394

Pozor! **Namizno sadje!**

Kakor vsako leto, potrebujem tudi letos veliko množino sadja za izvoz v inozemstvo, zategadelj potrebujem na celem Štajerskem, kjer je dosti sadja, zastopnike, oziroma nakupovalce sadja, kateri morajo biti samostojni posestniki ali sini istih. Pišite vsi tudi posestniki, kateri hočejo svojo sadje proti točnemu plačilu dobro prodati samo tuzemski največji tvrdki Ivan Göttlich, Maribor, Koroška cesta 126-128. 712

Pljuča! Pljučne bolezni ozdravi dr. Pečnik, pljučni zavod (Privat-Lungenheilanstalt) Sečovo, železniška postaja Rogaška Slatina. 807

1 novi enovprežni voz z lojtrami in peresami se proda tudi za pijačo ali drva. Tezno 80 pri Mariboru. 809

Velika izbira kamgarna, poplina, svilo že od

20 Din

naprej se dobi

pri **I. TRPIN-u** Maribor, Glavni trg 17

Trgovskega vajenca sprejme z primerno šolsko izobrazbo v trgovini z mešanim blagom Robert Grasselli, Slivnica pri Celju. 806

Trgovskega vajenca sprejme v svojo trgovino z mešanim blagom Martin Frece, Staravas, Bizeljsko. Zahteva se dve meščanski soli ter dobrih, najraje kmetijskih staršev ter zdravega in krpekga. Prosto stanovanje in hrana. 810

Lisičje, kuninc, dihurjeve, bele zimске kože od divjačine kupuje čez celo leto po najvišjih cenah **I. RATEJ**, trgovec, Slov. Bistrica, 402

1000 dinarjev Vam plačam ako Vaše bradavice, kurje oči, irdo kožo,

izrastke ne odstranite sigurno v teku treh dneh s RIA balzomom brez soli, brez trpljenja in brez noža. Zdravniška priporočba: Dr. Cyrakus B. Wien piše, jaz sem s RIA zadovoljen, pošljite mi nadaljnih 24 lončkov, hočem jih uporabljati pri mojih pacientih. Cene z garancijskim pismom Din 9-, 3 lončki Din 18-, 6 lončkov Din 32-.

Dr. Nic Kemény, Košice Kaschau

Postfach 12/L 54 618 Čechoslovakel.

Nalezljivi katar v nožnici.

„... V zadoščenje sem slišal, da „Bissulin“ na domeni stalno izvrstno učinkuje in nalezljivi katar že dve leti ni nastopil s svojimi slabimi posledicami.“ Živinozdravnik Dr. H. Berl. Tierärztl. Wochenschr. 31 Jg. Nr. 36.

„Bissulin“ se dobi samo na odredbo živinozdravnika H. Trommsdorff Chem. Fabrik Aachen. Knjižico (brošuro) s sliko bolezni brezplačno po zalogi: „LYKOS“ Mr. K. VOUK, ZAGREB, Jurjevska ul. 8. 594-7

Mestna hranilnica v Ormožu

razpisuje oddajo

♦ pleskarskih, slikarskih in pečarskih del v hranilnični hiši v Ormožu, ter vabi ponudnike, da predložijo proračune. 816

V tem so si vsi edini

Obleke za
neveste, moško
in žensko blago, po-
staljno in živočno perilo

samo iz

Klobuke, o-
izgotovljene o-
bleke, čerije, nogavice
I. t. d.

trgovaške hiše

Franc Kolerič

Apač

086

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z. n. z.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog nad 55,000.000 dinarjev.

Vlagatelji ne plačajo od obresti

nobenega rentnega davka

ter dobijo obresti izplačane v celoti brez kaknega odtegljaja.

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo

v lastni hiši, Cankarjeva ulica št. 4 poleg davkarije

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 25,000.000.—. Posojila na vknjižbo, porošivo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov-posesnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.